

יום ראשון פרשת כי תצא תשע"ג (807)

המשך ענין תמים תהיה עם ה' אלוהיך (דברים יח)

כתוב (תהלים קיח, ח) טוב לחסות בה' וגו', עדיף לחיות בחושך ולא לידע מה יהיה מחר, מאשר לחיות עם הקוסמים והמכשפים, (שפת אמת שנת תרל"ה)

מרו הסטייפלער ז"ע, לחם נגד אותם אנשים שהיו הולכים למטפלים, כשהיו להם בעיות בשלום בית, והיה אומר להם: המטפל מביך שכל בעייתם היא כיון ששמות בני הזוג אינם מתאימים, ואפשר לפתור זאת ע"י שינוי השמות, ושינוי הכתובה, ולא הזכיר כלל עבודת המידות והכנעה, מטפלים אלו הם ממשפחת הקוסמים, ואילו גדולי ישראל שהיו אומרים לבני הזוג, שיעבדו על מידת ההכנעה, הם ממשפחת הנביאים, שזהו דרך התורה, וכמוהו לוחם גם הרב וואזנר שליט"א בספריו 'שבט הלוי', כבר שנות דור נגד כל אלו המכשפים,

וכך סיפר מרו הסטייפלער ז"ע: פעם הגיעו אליו חתן כלה, שהיו מוכנים לקראת חתונתם שהייתה צריכה להתקיים בשבוע הבא, והלכו לאותם מכשפים, ואמרו להם ששמותיהם אינם מתאימים, ולא יתאימו לעולם, אף אם ישנו שמותיהם, והחתן חרב עליו עולמו, וכנס אל מרו הסטייפלר זצוק"ל, וסיפר לו הסיפור, כעס מרו הסטייפלר מאוד, על הפסק, ובירך את החתן שהכל ילך כשורה, ואכן זכה להקים בית נאמן בישראל, ('קריינא דאיגרא' ממרו הסטייפלר ז"ע)

בימינו התרגלנו לבדוק את 'תחזית מזג האוויר' לימים הבאים, ויש חוזים שיודעים לחזות אפילו עד למשך חודש הבא, ואין זה דרך היהדות, יהודי צריך לחיות באמונה, כמש"כ (דברים יא) (יא) וְהָאֵרֶץ, אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים, וּבְקָעֹת; לְמִטְרַת הַשָּׁמַיִם, תִּשְׁתַּחֲוֶה מֵיָם. (יב) אֶרֶץ, אֲשֶׁר יֵהֱיֶה אֶלֶּהֶךָ דְּרֹשׁ אֹתָהּ: תִּמְדִּי, עֵינֵי יָהּ יֵהֱיֶה אֶלֶּהֶךָ בְּהַ מְרִשִּׁית הַשָּׂנָה, וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. (יג) וְהָיָה, אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמָעוּ אֶל מְצֻוֹתַי, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֶתְכֶם, הַיּוֹם לֵאמֹר אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וְלִעֲבֹדוֹ, בְּכָל לְבָבְכֶם, וּבְכָל נַפְשְׁכֶם, (יד) וְנָתַתִּי מִטְרַת אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ, יוֹרֵה וּמְקַלֵּשׁ; וְאֶסַּפְתִּי דָגְנְךָ, וְתִירֶשְׁךָ וְיִצְהָרְךָ. (טו) וְנָתַתִּי עֶשֶׂב בְּשָׂדֶךָ, לְבִהֶמְתְּךָ: וְאֶכְלָתָהּ, וְשָׂבַעְתָּ, ע"כ, כלומר הכל תלוי במעשי בני האדם ויכול להשתנות, (ו' הלל מקולומייא ז"ע)

בשנת תשנ"א במלחמת עיראק, הייתה שנת בצורת, והיה יום תפילה בער"ח שבט על עצירת גשמים, ואכן שמע ה' לתפילתנו וירדו גשמים, אחר אותו יום תפילה, אע"פ שתחזית מזג האוויר לא צפו לאותו היום כל טיפת גשם, הקב"ה משנה עיתים ומחליף את הזמנים לפי מעשינו, אנו חיים בעולם הבחירה ולכן עלינו להתנתק מכל ידיעה קודמת על העתיד,

לעיתיד לבוא נקבל חוץ מארץ שבעה אומות, אף את קיני, קניזי, קדמוני, שהם עמון, מואב, ואדום, לעמון ומואב, יש זכות שעומדת להם והיא שתיתק לוט כשיירד אברהם אבינו למצרים, עם שרי, א"כ צריכים בני" להיות נקיים בעניין זה, של מלשינות ומסירה, כדי שיוכלו לגבור על עמון ומואב, וזה כדי שתוכל להתקיים הנבואה, בביאת המשיח שאם הנבואה לא תוכל להתקיים, לא יכול לבוא משיח, וכ"כ (ויאל ג, א) וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֲשַׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וְקִנְיֵיכֶם חֲלָמוֹת יַחֲלֹמוּן בְּחוּרֵיכֶם חֲזִינוֹת יִרְאוּ, כלומר כולנו נהיה נביאים, ולכן אנו צריכים להיות נקיים בעניין הכישופים, והאמונות הטפלות, שהן נגד הנבואה, (חת"ס דרשות לפני כל נדרי)

סיפר לי יהודי ששידך בתו, ע"פ 'מבחן השרשרת', אם השידוך מתאים לו, זהו מנהג גויים, אע"פ שיכול להיות שהמבחן הוא אמיתי, אינו מדרך היהדות, (מג"ש)

לעניין חולה נפשות, ורפואה מתיירים אפילו כישוף, (רמ"א)

אין כל הבדל ונפ"מ אם התוצאות בסיבוב המטולטלת נכונות, או לא, רק באיזה לאוויר עוברים, ממ"מ, אם אינו נכון הדבר, אז הכסף שלוקח המסובב היא הונאה, והלאו הוא 'אחזית עיניים', ואם נכון הוא, הכסף אינו הונאה, רק הלאו היא אחד משני הלאווים (דברים יח, י) יֵלֵא יִמְצֵא בָךְ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בְּאֵשׁ קֶסֶם קֶסָמִים מְעֻנִּין וּמִנְחָשׁ וּמִכַּשֵּׁף.

התרגום אונקלוס מבאר את הכתוב (שם יג) 'תמים תהיה עם השם אלוהיך', 'ישלמין תהון בְּדַחְלָתָא דְּיָי אֱלֹהֵינוּ: רוב אותם אנשים המחפשים תשובות אצל המכשפים, הם אלו שיש להם פחדים, ודאמשים ומחפשים אחר העתידות,

וכך מביא: כתוב (דברים כ, ח) הֲאִישׁ הִנָּה וְרָךְ הַלֵּב יִלְךְ וְיִשָּׁב לְבִיתוֹ וְלֹא יִמָּס אֶת לִבּוֹ אַחֲרֵי כָלְבּוֹ. ואיתא (סוטה מד.) 'ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה, ולראות חרב שלופה, רבי יוסי הגלילי אומר הירא

ורך הלבב, זהו המתיירא מן העבירות שבידו, ע"כ, ולכאורה ר"ע ור' יוסי הגלילי מפרשים שני פירושים רחוקים ושונים, ר"ע מפרש באופן הגשמי של המלחמה, ור' יוסי מפרש באופן הרוחני של המלחמה, ואין הדבר כן, וזה לשונו: 'מי האיש הירא ורז"ל אמרו: זה הירא מעבירות שבידו, פירוש ע"ד אומרו (ישעיהו לג, יד) פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים אֲחֻזָּה וְרָעָה חֲנָפִים, כלומר שכל מי שיש בידו עבירות ליבו ירא וחרד מעצמו, ואפילו אינו יודע שיש בידו עבירות הפחד הנכנס בלבבו במלחמה, תודיענהו כי יש בידו עבירות, ורז"ל שיערו העוון שיכנס בליבו הפחד מיוצרו, אפילו אין בידו רק שדיבר בין 'ישתבח ליוצר אור', והטעם שאף בפגם קטן כ"כ, יחזור מהמלחמה היא לפי גודל הנס, כיון שאדם הנכנס למלחמה, צריך לנס לצאת משם, וכדי להיות ראוי לנס, הוא צריך להיות נקי ושלם לגמרי, כלומר: כיון שיש בידו עבירה ואפילו אינו יודע מכך, הפחד הגשמי נובע מעבירות שבידו, וצריך להיות מושלם לגמרי, כדי להיכנס למלחמה, ולצאת משם בנס, (אוה"ח סוף פר' שופטים עמ' שסז)

ונהג כתוב (בראשית לב, ח) 'וירא יעקב מאוד ויצר לו', כיון שראה יעקב שהוא פוחד חרה לו, שידע שאם 'פחדו בציון חטאים', ויתכן כי בהיות יעקב במבוכה, והוא ראה שיראתו מאוד בקרב לבבו, ויצר לו, ע"כ באומרו 'הנה לב יודע מרת נפשו', ואם לא שיש בי עוון, לא היה המורא הזה בקרב ליבי, ויצר לו על המורא, והוא היה חושש על הברכות שלקח, אבל האמת היא, שמה ששלח לעשיו שליחים, והכניע עצמו לפניו זה היה הפגם שלו, (אלשיך הק)

ונהג משל למה הדבר דומה: לצבא שאלו היושבים בעורף אינם יודעים על הצרה המתקרבת אליהם, וזה שיושב למעלה וצופה, רואה הסכנה, וליבו מתמלא בפחד גדול, בעוד שחביריו בעורף צוהלים, ואינם מודאגים כלל, ומיד מדליק פעמוני האזהרה, וחבריו מסתכלים למעלה, ורואים אותו מפחד, ואינם מבינים על מה הפחד, הרי עולם כמנהגו נוהג, אך מבינים שהוא רואה מה שהם אינם רואים, ממילא מתחילים אף הם לפחד, כך הנשמה שבליבנו, היא רק חלק התחתון שבנשמה, שכולה למעלה, וכשרואה הנשמה שלמעלה את הסכנה שזכנס אליה, חלק הנשמה שלמעלה ויודעת על הקטרגים מלמעלה, מדליקה את פעמוני האזהרה, ומפחידה את נשמה שלמעלה, וזה הסיבה לפחד במלחמה, (דרך ה' - רמח"ל)

וכך כתוב מרו הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א: 'יש אנשים שמפחדים תמיד, ומתייראים תמיד, מכל מיני פורעניות וממחלות, וממלחמות, והם כל ימיהם חיים בפחדים, ודאגות מכל מיני דברים שמא יהיה כך ושמא כך ויש שמרוב פחדים מתייראים לנסוע למקום אחר, ויש שמתיראים אפילו לצאת מביתם, זה הנהגה מאוד לא טובה, וכל זה בא ממיעוט אמונה שאם היה מאמין באמונה שלימה שהכל בא מהקב"ה ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה א"כ מה לו לפחד אם ח"ו נגזר עליו, אין חכמה ואין תבונה לנגד ה', ואם לא נגזר אין ממה להתיירא ואנחנו תמיד כל רגע ביד ה' בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום, ואין לפחד רק מהקב"ה ולפחד שמא יעבור על אחד מהעבירות חוץ מזה אין לפחד כלל', (אורחות יושר מר' חיים קנייבסקי ערך פחד)

ועוד מביא (דברים כ, ח) 'הירא ורך הלבב' וברש"י: הירא מעבירות שבידו, ולכאורה היא מידה טובה להיות ירא מהחטא, אלא הסימן שנמחל לאדם עבירה, היא שכבר לא ירא מעבירה שבידו, וכשמרגיש בטוח ליבו בה' יָדַע שנמחל לו, כפי הסתלקות החטא מתקרב להש"ת, מי שיש בו יראה כראוי להקב"ה, אינו יכול לצייר בליבו החטא כשהעבירות נשכחים ממנו, אז היא סימן למחילת העוונות, ובזה מובן שכתוב (בראשית יח, טו) 'ותכחש שרה לאמר לא צחקתי', וכיצד יכלה להכחיש כך הרי בפני ה' היא מדברת, אלא חזרה בתשובה שלימה עד שכבר לא השיגה את החטא, (שפת אמת שופטים תרל"א מהחידושי הר"ם)

ונהג דוד המלך לא פחד ללכת נגד גִּלְגָּית, ותמיהו עליו כיצד אינו מפחד, ואמר: גִּלְגָּית, גם את האריז הכה עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם', (שמואל א' ז, לו)

יש ה' דרגות בפחד: הפחד הראשון, היא פנימי, ואינו נראה כל סימן מבחוץ, השני הוא חרדה שעוצרת את האדם, ואינה נותנת לו לעשות כל דבר, השלישי היא פחד הגורם לאדם להזיע, הרביעי היא שמתחיל אדם לרעוד, החמישי שהיא הדרגה הגבוהה, מסמרת שערות ראש האדם, דוד המלך אומר על עצמו (תהילים קיט) 'סמר מפחדך בשרי', נגד ה' הייתה לו פחד בדרגה העליונה, א"כ מה מקום יש לפחד מהאריז ומגלוב ומגלובי שלב המלא ביראת ה' אינו בו מקום ליראה אחרת, (אלשיך הק)

ביאור הלאווים בענייני כישופים לעומקם:

כתוב (רש"י) על "מעונן" - (סנהדרין סה) ר"ע אומר אלו נותני עונות שאומרים עונה פלונית יפה להתחיל וכו"א אלו אוחזי העיניים,

ואיתא (ש"ע סימן קע"ט) שאסור לאמר כך, וצ"ע שאילו בהתנהגותנו היום יומית אנו רואים שקובעים חתונות לפי ימים מיוחדים, בשבוע ובחודש? וכבר מצינו בגמרא כך דאיתא (כתובות ב.) 'בתולה נשאת ביום הרביעי', כדי שהביאה תהיה בליל חמישי, 'משום שזה יום מבורך שנתברכו הדגים, ולעולם היו צריכים לקבוע לליל שישי, 'משום ברכה דאדם? אבל כדי שיהיה ישכים לב"ד קבעו ליום רביעי, והני מילי בזמן שבת-דין קבועים בימים מיוחדים, ובימינו שבי"ד קבועים בכל יום, מותר לאישה להינשא בכל יום, אפילו הכא כיון שישי ברכה וסגולה בימים אלו לא כדאי לוותר על ברכת הגמרא, ויהדרו לקבוע חתונה ברביעי או בחמישי ויניחו לו ברכות על ראשו,

- והמחבר כתב (סימן קע"ט סעיף ב) נהגו שאין מתחילים ב'שני, וברביעי, ואין נושאים נשים אלא במילוי הלבנה, ויש שיטות שונות בהם מתי זה מילוי הלבנה, (בית יוסף)
- והנה מביא: שמעתי מגדולי הרבנים שבחודש 'אדר' ובחודש 'אלול', אפשר לעשות חתונות כל החודש, שמזל ברי דפיה והם ימי רחמים ורצון עד סוף החודש, (ש"י חמד)
- ובשם בעל הביני יששכר מביא: 'שמעתי מדיין פה קהילתינו, שזוכר שבזמן שהיה זקני הגאון הק' בעל בני יששכר אב"ד דק"ק מונקאטש, היו עושים נישואין בחודש אלול, עד סוף החודש, (דרכי תשובה)
- והנה בעל הדברי חיים מצאנז אמר שכשיש לו חתונה באלול, הרי זו הכנה נכונה לימים הנוראים, (דברי חיים מצאנז)
- א"כ מכל הנ"ל צ"ע על הנהגותינו שסותרת את האיסור 'מעונן'?
- מצינו בראשונים ובאחרונים, שש תשובות לעניין זה כדלקמן: הרשב"א: הוציאו מכלל 'מעונן' את ה דאיתא בגמרא 'בתולה נישאת ברביעי בתולה נישאת בחמישי', שכל מה שהקב"ה בירך ימים, אין זה כאומרים 'עונה פלונית יפה להתחיל', אלא הקב"ה אומר כן, וגזר הקב"ה על יום זה, הוא יום טוב, (תשובה חלק א' סימן תיג), תשובת הרשב"א אינה מספקת ואינה מיישבת את המחבר,
- רמב"ן: אין זה 'נחש' אלא 'סימן טוב', שבשעה שקובעים חתונה אם הדבר יוצא בקל, קובעים ליום שהוא במילוי הלבנה, וכל שאינו סומך על הדבר לגמרי אלא לסימן טוב בעלמא, מותר, (רמב"ן)
- ועוד מביא: בזמן מש"ה, ויהושע בן נון, היה אסור להתחשב בימים של מילוי הלבנה וכו', אבל במשך הדורות שנתברר לנו, שכשעושים דבר ב'ב', וד', אין מלאכה נגמרת בו כהוגן, ע"פ המזלות, ואע"פ שאין אנו חוקרים אחר המזלות, אבל אחר שכבר נודע לנו מאיזה מקור, על המזל, אין לנו לעשות דברים כנגד המזל, וכן אם רואה באצטגנינות יום שאינו טוב למלאכתו, ונשמר ממנו ואינו סומך על הנס, כסבור אני שאסור לבוא כנגד המזלות, ולסמוך על הנס, מ"מ אין דברים אלו מדוקדקים ואינה משנת חסידים, (ריב"ז)
- הרמ"א מביא: כתוב בש"ע 'נהגו שאין מתחילים בשני וברביעי, ואין נושאים נשים אלא במילוי הלבנה, אבל כיון שאדם יודע שהוא כנגד המזל, לא יעשה ולא יסמוך על הנס, אבל אין לחקור אחר זה, משום 'תמים תהיה עם ה'', (רמ"א תשובת הרמב"ן)

יום שני פרשת כי תצא תשע"ג (808)

- המשך עניין הסתירה בהנהגותינו לאיסור 'מעונן': בבעלזא נוהגים שאין מתחילים הזמן לימוד הישיבה, בימים א.ג.ה, לחודש, ובימים ב,ד, בשבוע, שאינם מסמני מילתא,

שיטת הרשב"א - ימים טובים שהתורה קבעה

- הוספה לתשובת הרשב"א: הקב"ה קבע בעולם זמנים מיוחדים, עיתים לרעה, ועיתים לטובה, כ"ח עיתים מפורטים ב'ספר קהלת', והאיסור תורה לעונן' היא, כשמכוון לשם השר השולט לאותו שעה, אבל אם מכוון ליום שנכפל בו כי טוב מהתורה, אין זה איסור,
- איתא בירושלמי (שבת ט, ט) ר' חונה משתעי הדין עובדא חד גיור הוה איסטרוולגוס חד זמן אתא בעי מפיך אמר כדון נפקין: חזר ומר, כלום אידבקת בהדא אומתא קדישתא לא למיפרש מן אילין מיליאי ניפוק על שמיא דבריין, קריב למכסח, יהב לה חמרה ואכלה מאן גרם ליה דיפל? בגין דהרהר: מאן גרם ליה דאשתיזיב? בגין דאתרחץ על ברייה, {תירגום: ר"ח סיפר המעשה הזה, גר אחד, שבימי גיורתו היה אסטרוולג, יום אחד רצה לצאת לדרך, ראה באצטגנינות שלו שאין זו שעה טובה לצאת, ושאל את עצמו, האם עכשיו זמן טוב בשבילי לצאת? הרי דבקתי באומה קדושה זו לפרוש מהדברים האלה אצא על שם בוראי! התקרב למקום סכנה, שהייתה שם חיה רעה: נתן לה את חמורו, ואכלה אותו והוא ניצל. ורב חונה סיים את הסיפור מי גרם לו להגיע למקום סכנה? מפני שהרהר באצטגנינות שלו. ומה גרם לו להינצל? שבטח בבוראו.} ע"כ, כלומר, מה גרם לו שיבוא לידי סכנה כיון שהרהר ובדק בכוכבים ובמזלות האם לצאת מה גרם לו שניצל מהארי שבטח בה, ע"כ,
- ומוסיף (הדרכי תשובה יור"ד סימן קעט) מסיפור זה לומדים, מוסר השכל, כמה צריך להיות תמים במצווה זו, 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', עצם ההתעסקות והרהור, נכללת בלא תחקור אחר העתידות, ואדם צריך שלא יהיה אכפת לו כלל וכלל מה אומרים

החוזים בכוכבים, וזה שכתוב בש"ע: שנהגו שאין מתחילים ב'ב' וד', ואנו נוהגים לפי בעל הש"ע, ואין מקפידים על איסור 'מעונן' שאין זה מענייננו כיצד הגיעו הדברים לש"ע, האם מהאסטרוולוגיה או מהתורה, אנו נוהגים כאבותינו ורבותינו, שדקדקו, וזהו מידת חסידות שלא להרהר אחריהם, אנו מכוונים לה, ולא לאסטרוולוגיה, (דרכי תשובה)

שיטת הרמב"ן - סימנא בעלמא

הוספה לתשובת הרמב"ן: שאין זה נקרא מנחש, אלא לסימן טוב בעלמא, איתא (חולין צה): 'והאמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש אלא סעודת הרשות הוא', (רש"י): כל נחש שאינו - סומך עליו ממש, כאליעזר עבד אברהם שאם תשקני אדבר בה ואם לאו לא אדבר בה: אבל כל מי שאינו סומך על הניחוש סמיכה גמורה, אין בו משום איסור ניחוש,

אם יאמר אדם שהוא עושה חתונה רק בחצי הראשון של החודש, במילוי הלבנה, ואם אין לו אפשרות אינו עושה החתונה כלל, יש לחוש לאיסור מעונן, אבל אם יש לו את כל החודש, וצריך לבחור יום אחד לערוך בו החתונה, ובחור יום שאינו מ'ב' וד' בשבוע, ואינו מ א, ג, ה, לחודש, ואינו במיעוט הירח, אין בו משום 'מעונן' אלא השתדלות נוספת שיהא לסימן טוב בעלמא ומותר,

ומה דאיתא (חולין צה): 'תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית תינוק ואשה אף על פי שאין נחש יש סימן', (רש"י) בית תינוק ואשה - בנה בית, או נולד לו בן, או נשא אשה: אע"פ שאין נחש יש סימן, כלומר, שמנהג אומות העולם היה, שאחר שחינכו בית, או נשא אישה, או ילדו הבן הבכור, היו בודקים מה יהיה הדבר הראשון שאחריו, אם יהיה דבר טוב, ידעו שיצליחו בכל הדברים שאח"כ, ואם לא יהיה דבר טוב, נפרדו מן הדבר, שהיה להם לסימן לדברים רעים, שיבואו אחריו, וסמכו ממש על סימן זה, זה מנהג אומות העולם, אבל אם עושים מזה רק 'סימן טוב' זה מותר, וזה הכוונה 'יש סימן', וברש"י 'יש סימן' - סימנא בעלמא הוי, מיהא דאי מצלח בסחורה ראשונה אחר שבנה בית, או שנולד התינוק, או שנשא אשה, סימן הוא שהולך ומצליח, ואי לא, אל ירגיל לצאת יותר מדאי, שיש לחוש שלל יצליח:

והנה 'לכן קדמונינו להתחיל המסכתות בר"ה, אע"פ שעיקר הטעם להמתין לבחורים מחוץ לעיר, מכל מקום יש בזה גם משום 'סימן טוב', (בית יוסף בשם הסמ"ע)

הרמב"ן סובר, שאין לעשות הסימנים שאוכלים בר"ה, משום הנ"ל, אבל אנו נוהגים כשיטת המחבר, שסובר שיש לאכול הסימנים,

שיטת החינוך - סימנים לשם תפילה

וכך מביא ר' דוד יהודה ליב זילבערשטיין זצ"ל, אב"ד ווייטצען, מח"ס 'שבילי דוד', על עניין 'סימן טוב', ע"פ (ספר החינוך) שכותב שאדם נפעל לפי פעולותיו, לכן רוצים שיתפלל החתן על צאצאיו שיהיה ככוכבי השמים לרוב, ע"כ מעמידים החופה תחת השמים, שיהיה קרוב לו, ומסייע לו לתפילה, ואין כל זה שום שייכות למנחש ולמנהג הגויים, וכמו שהקב"ה ציוונו להניח תפילין מזוזות לולב וכו', כדי שע"ז זה נתקרב אליו במחשבה בלבביו, כך הנהיגו רבותינו במשך הדורות, אביי רצה שנתפלל בר"ה, על שנה טובה ומתוקה, שנהיה לראש ולא לזנב, לכן מניחים ראש דג, להזכיר לאדם, אבל העיקר היא התפילה, וכמו שאומרים 'כל חמירא' בליל בדיקת חמץ, ולא רק בשריפת החמץ כיון שכשבודק נזכר מן העניין ומתפלל, ומניחים תפילין וקוראים קר"ש בזמנה, כיון שא"א לכוון בלא פעולה וקריאת קר"ש הרי אין בה פעולה ממש, לכן מניחים תפילין, (שבילי דוד סימן קעט)

איתא (כריתות ו): "אמר אביי: השתא דאמרת סימנא מילתא היא, יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא קרא ורוביא, כרת, סילקא ותמר", והוסיפו הראשונים שיש לומר יהי רצון השיך לכל מאכל, וכ"כ הש"ע: (תקפג א) "יהא אדם רגיל לאכול בר"ה רוביא דהיינו תלתן, כרת, סילקא, תמר, קרא, וכשיאכל רוביא יאמר: יה"ר שירבו זכיותינו; כרת, יכרתו שונאי ה'; סילקא, יסתלקו אויביו; תמר, יתמו שונאי ה'; קרא, יקרע גזר דינו ויקראו לפניך זכיותינו". והוסיף המשנה ברורה: (שם סק"ב; סק"ה) "וכתב א"ר בשם של"ה, יתעורר אדם בתשובה כשיאמר יהי רצון ויתפלל ע"ז בלב שלם, ע"כ,

שיטת רבי שלמה קלוגר - סימנים לחיזוק האמונה והביטחון

והנה כל העניינים הללו, עושין הכל לסימן טוב, ולכן פשיטא, שיהיה מאד שלא יכעוס בימים אלו, מלבד גודל האיסור, כדי שיהיה לסימן טוב, רק יהיה שמח לבו ובטוח בד', עם תשובה ומעשים טובים". בשו"ע: (תקפג א) "יהא אדם רגיל לאכול בר"ה רוביא וכשיאכל רוביא יאמר, הנה תעשה מה שכתוב בש"ס ובשו"ע לאכול דברים טובים, ומתוקים בליל ר"ה, אין הכוונה דרך תפילה, דאין לתפילה בשעת אכילה, רק זה ביטחון ואמונה כמראה שהיא בוטח שכן יהיה, וכמו שכתבתי בדרושים לפרשת כי תבוא, דבר"ה צריך אדם להיות שמח, ולאמר אחר התפילה כל מה שעשה יתברך הוא לטובה, ובזה יהיה נהפך באמת לטובה, ולכן מהאי טעמא נראה שיהא אדם רגיל לאמר בר"ה אחר תפילת שחרית 'כל מה דעבד

רחמנא לטב עבדי, וגם זו לטובה ולכן תיקנו לאכול מאכלים טובים ומתוקים ולאמר עליהם כן כדי ש"י הבטחון שלנו אף אם ח"ו נגזר להיפוך ע"י שאדם מתנהג במידת האמונה והביטחון נהפך ע"י אמירה זו לטובה אכ"ר, (ר' שלמה קלוגער).

- ע"כ פנים התנהגותינו רחוקה ממנהג הגויים, והיא לסימן טוב, או לאמונה ובטחון, ומקפידים על מילוי הירח, י"א כדי שהבנים יהיו מלאים בתורה, וי"א שהאישה תהיה מלאה תמיד בשמחה כהלכנה במילואה,
- והנה מבאי (רבינו בחי): 'מפני שאומות העולם חושבים שאין ההצלחה מצויה בבתים, כי אם במקרה, כפי מערכת הכוכבים המנהיגים את העולם השפל הזה, כגון אלו שאומרים: מיום שקנה פלוני בית זה, או נשא אישה זו, מאותה שעה נתעשר, ונתעלה מזלו כפי המזל, וידוע כי אין ראוי להסתכל בזה, כי אין הרגעים ועיתות היום אלא להקב"ה בלבד, והיא שאמר דוד (תהלים לא) 'בידך עיתותי, כגון אלו שאומרים: העושה ביום פלוני אינה מצלחת, כל המסתכל בזה עובר משום 'לא תענונו', אך מה שנוהגים העולם שאין נושאים נשים אלא במילוי הלכנה, אין איסור בזה, שהרי אין זה אלא סימן, ואין כוונתם אלא לסימן כעניין שאנו נוהגים בליל ר"ה, כמנהג הגאונים, להביא על השולחן קרקס"ת (קרא, רוביא, קרתא, סילקא, תמרא), כעניין שאומרת הגמרא (בהריות יב) שמושחים את המלכים על המעיין, וכל המסתכל ועושה זה יותר מן הסימן, הרי זה מ"דרכי האמורי, והיא מנהג האומות שחושבים שההצלחה תלויה במערכת הכוכבים, (כד הקמה ערך מזהה)

שיטת המהר"ל – איסור מעונן רק בדברי רשות

- תשובת המהר"ל: (שבת קנז) 'יש שואלים על מנהגינו, ועוד אנו נוהגים בשיבתנו שלא להתחיל ללמוד ביום שני, ודבר זה נראה לכאורה מ"דרכי האמורי, לא אמרו חכמים שאסור לנחש אלא בדברי הרשות, אבל בדבר מצווה, כגון שהלימוד תורה יהא בהצלחה, ושהנשואי אישה יהא בהצלחה, לא מצינו איסור כלל,
- ומוסיף: ביסוד זה נתיישב לי קושיית התוס' מה דאיתא (חולין צה:) 'והאמר רב כל נחש שאינו כאלעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש' מקשה תוס' וכיונתן בן שאול. וא"ת היאך ניחש, ויש לומר לזרז את נערו אמר כן, ובלאו הכי נמי היה עולה: ע"כ, ויש מתרצים על אלעזר עבד אברהם שהיה לפני מתן תורה, ועל יונתן בן שאול, יש ראשונים שאומרים שלא ניחש, אבל צ"ע בזה, ולפי פירושי לא קשיא, כי לדבר מצווה היה, להביא אשה ליצחק, וממילא לא שייך בזה נחש כלל, כי כל סימן שאדם עושה לדבר מצווה, אין בו נחש כלל, (מהר"ל)

שיטת הט"ז – ניוח וסימן בלי הוציא בפה מותר

- תשובת הט"ז: (יו"ד סימן קעט סעיף קטן ב) אם אינו מוציא כוונתו בפירוש מפיו, יש היתר, לכן לא יאמרו, שקבעו חתונה במילוי הירח, אלא יבחרו בלא לאמר, וכן מבאי הפתחי תשובה: בשם (שלטי הגיבורים) (ע"ז פרק ב) אם אינו מוציא הדברים בפיו, אלא מחשב בליבו, ונמנע מלעשות כנגד המזל מותר, שראוי לאדם לחשוש מה שחוששים בו הבריות, ומדייק מלשון הגמרא (סנהדרין סה) 'ר"ע אומר אלו נותני עונות שאומרים עונה פלונית יפה להתחיל', (ט"ז)
- שאלו את האריה דבי עילאי: על שני מחותנים, שהסכימו ביניהם שצד הכלה יקבע את זמן החתונה, וכתבו בתנאים, שאם החתן יעכב החתונה אפילו יום אחד, ממה שיקבע צד הכלה, יתבטל השידוך, וצד הכלה יקבעו לזמן שהוא במיעוט הירח, והחתן טען שאינו מתחתן במיעוט הירח, וטענו שסיכמו שאינו אומר דעתו ומתערב? אמר: זה לא מדעתי אלא מדעת השו"ע, ופסק בעל האריה דבי עילאי: שלא הבין החתן דבר השו"ע, שאין זה פסק, אלא מי שמחמיר ע"כ יש לו על מי לסמוך, (שו"ת אריה דבי עילאי)

סוגית המטולטלת:

- הרב וואזנר שליט"א בספרו (שבט הלוי חלק ט' סימן קע"ט) פוסק: המטולטלת זה 'כישוף', ומותר לשאול בו רק לחולה שיש בו סכנה, ולגוי מותר אפילו במקום שאין בו סכנה, (שבט הלוי)
- הרב אלישיב ז"ע, מחמיר לא כשיטת הרב וואזנער שליט"א, וכותב שהוא תמוה, (קובץ תשובות)
- גדולי ישראל באמריקה פסקו שאסור, אפילו בחולי שיש בו סכנה, (הרב ר' יחזקאל ראטה שליט"א ועוד)
- תשובת ר' שלמה קלוגער (בספר טוב טעם ודעת מהדורה ג' חלק סימן מ"ח לקהילת בראזאן) להרה"ר ג' דוד מאיר פריש, וכותב: 'הנה מכתבו קיבלתי, והנה נפשו בשאלתו עבור המעשה הרע, אשר נתחדש באחרונה, אשר נתחדש לקסום, ולנחש, בשולחנות, בידיים ריקניות בלא מצוות, הנה זה וודאי אמת נכון כדברו, כי כל מעשה שולחנות הללו, המה מלאו קיא צואה, בלי מקום להמליץ עליהם זכות, ותהילה לקל בעזרת המלמד לאנוש בינה חכמתי המועטה עמדה לי אף טרם שנודע כי שאל ישאלו בו וקסם יקסמו בו, רק שאמרו לי שעי' סמיכת הידיים יתחיל לדלג ולהתנועע כאייל פיסה, תיכף

אמרתי שהיא מין כישוף, אך מי שומע לדברינו עתה והנה מה גם עתה שנודע ששאל ישאלו בו במטה, אשר בידם, וודאי היא מין כישוף, אך שוב מי שומע לדברינו עתה, זה אמת קסמים, ועוד אני אומר כיון דאינו דבר טבעי, ע"פ המחקר והשכל, וודאי אחת מהנה, או בכלל קוסם, או בכלל כישוף, ולא נכנסתי בזה שלעניין איסור, אין נפ"מ מינה לנו, אחת היא לנו, אם היא אחת מאלו, אסור מלאו, ואיתא בגמרא (יומא) 'אמור אל הכהנים בני אהרן, שאול נענש על 'אוב וידעוני', ונענש שהרג את נוב עיר הכהנים, ולכאורה על מה נענש על הראשון, או על האחרון, אלא שנענש שלא שאל את מי שהיה צריך לשאול, ולכן נכפל העבירה, בימינו אמונת חכמים אין להם, ואיסורי דרבנן כאין נחשב להם, והולכים רק ע"פ שכלו, 'והנה נשלח לי כתב מק"ק בעלזא ביום חמישי העבר, כי גם הרה"צ המפורסם דשם, אומר שהיה מין קליפה, ויש ממונים מ"סטרטא אחרא, על זה בימינו, והיו ראוי לצעוק מאוד על זה אך אין בידי מתרי טעמא, אחד על מה נצעק יותר, על זה או על חילול שבת בפרהסיא, או אכילת טריפות בפרהסיא, או על לובשים בגדי גויים, והנשים בשערות שלהם בגלוי, כל הדברים הללו חמורים מדורש אל הקסם, והשנית, בעוונותינו הרבים רבו עזי פנים שבדור, ואומרים לטוב רע, ולרע טוב, כל מה שאני אומר הם אומרים להיפוך, ממילא לכן עת לחשות נתן מחסום לפינו ויהיה הקולר תלוי בראשם וה' רואה ללבב, (ר' שלמה קלוגער)

תשובת מח"ס תשורת ש"י

שאלה: איש יהודי בא מא"י, ועשה לו שולחן על שלוש רגליים, ותחת רגליו טס, או דף, אשר עליו כתובים כל הא"ב, מצד אחד ובצד השני, יש אותיות אנגליות, והוא מבאי חמישה ילדים, והם עומדים סביבו, וסומכים עליו את ידיהם, והולכים אצלו יהודים וערלים, לשאול בעתידות, הן בעסקים הן בשידוכים, או לצאת לדרך, וכהנה רבות, והוא שואל השאלה, והשולחן מגביה את רגלו אחד, ומניח רגלו על האל"ף או הב"ת, ועושה עם השואלים נפלאות גדולות, אשר נעלם מעיני השכל, ושמעתי שהוא הולך מקודם למקוה, ואומר אחר השאלה פרק תהילים, והוא אומר שהוא חכמה, ואין זה שום כישוף ונחש, ולמד חכמה זו אצל ת"ח גדול וירא שמים, ושם בא"י משתמשים בזה צדיקים גדולים וקדושים, אלו תוכן דבריו ונראה ודאין בקדושו, מחד הוא מכשיל את השואלים, בתמים תהיה עם הא"ה, ומאידך גיסא הוא יהודי א"י, ועד אחד נאמן באסורין, ולכאורה היא פסול לעדות, שמכשיל יהודים אבל כיון שאינו מכשיל בדבר שהוא ברור אינו נפסל, וקשה להאמין כי חוששנו שהוא קוסם קסמים, ועוד שלוקח חמישה ילדים סביבו, ואומר מקודם איזה פרק תהילים, נראה דעושה מעשה שדים, ואינו רוצה שזיקו לו, מסובב בצמז צדיקים גדולים, שלא טעמו טעם חטא, ואומר פרק תהילים, שלא יצא הפסד, כדאיתא (בבית יוסף יורה דעה סימן קעט) רוב העוסקים בזה אינם נפטרים מן השדים בשלום, ומבואר בש"ך שזה מעשה כשפים וזה איסור דאורייתא, (תשורת ש"י)

יום שלישי פרשת כי תצא תשע"ג (809)

- כתב החיד"א: פתח רבינו אפרים 'תשרי' בגימטריא 'תמים תהיה'; (910), כלומר יהודי שמקיים מצוות 'תמים תהיה' יוצא זכאי בדינו, (נחל קדומים)
- חכמי קדם התעסקו בכוחות שונים של טומאה, ושאלו לשדים, כמו בלק ובלעם, שהתעסקו ברוחות מתים, שהיו שואלים להם עתידות, ואין להם כל שייכות לע"ז, וזה לשון החינוך: (מצווה תקיא, שלא לכשף) 'ומהיות הענינים אלו רחוקים מאד וכעורים לפניו ברוך הוא ובהם יניצוף מעניני עבודה זרה הזהירנו על זה בלאו, ע"כ, איתא בזוה"ק (וירא ח"ה) 'א"ר אבא, וימא חד ארענא בחד מתא מאינון דהוון מן בני קדם, ואמרו לי מההיא חכמתא דהוון ידעין מיומי קדמאי, והוון אשכחן ספרין דחכמתא דלהון, וקריבו לי חד ספרא, והוון כתיב ביה, דהא כגוונא דרעותא דבר נש איכוון ביה בהאי עלמא, הכי אמשיך עליה רוח מלעיילא, כגוונא דהוון רעותא דאתדבק ביה, אי רעותיה איכוון במלה עלאה קדישא, איהו אמשיך עליה לההיא מלה מלעיילא לתתא לגביה, ואי רעותיה לאתדבקא בסטרא אחרא ואיכוון ביה, איהו אמשיך לההיא מלה מלעיילא לתתא לגביה. ע"כ, כלומר, אמר רב אבא יום אחד באתי לעיר בני קדם ואמרו לי עניינים שונים מהחכמות והסטרא אחרא, מהימים הקדמונים, ומצאתי ספר אחד מהם ונתנו לי, וכתוב בו, רצון האדם בעולם ממשיך עליו רוח מלמעלה כעין רצון זה אם הרצון הוא טהור ממשיך עליו כוח קדושה ואם הרצון אינו טהור ממשיך עליו כוח הטומאה, ואמר רב אבא לאנשי העיר בני, קרובים דברים אלו לדברי תורה, ועכ"ז אינו ראוי לכם להחזיק ספרים אלו שאתם יהודים כדי שלא יטה לבבכם לסטרא אחרא, שהספרים אינם שקר, אלא ירשו את השמות שנתן אברהם אבינו לבני הפילגשים, שכתוב (בראשית כה, ו) 'ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעדונו חי קדמה אל ארץ קדם', ע"כ, אבל זרעו של יצחק, חלקו של יעקב, אינו כן, שכתוב (בראשית כה, ה) 'וינתן אברהם את כל אֶשֶׁר לו לְיִצְחָק'. זה חלק האמונה שהיה יצחק דבוק אליו ועל יעקב אבינו כתוב (בראשית כה, יג) 'וַיְהִי הַיָּהוָה נָצִב עִלָּיו, ועתה יעקב עבדי, ואין לנו שייכות לדברים הללו,

עניין מטוטלת, כיצד זה פועל

אדם שסובל מחולשה מסוימת, או מאלרגיה הולך למומחה, המומחה שואל כביכול רשות מהאנרגיה שיש בכל אדם, אם נותן לו להיכנס בתוכו, (הדיבור הזה הראשון כבר יש בו בעיה), אחר שמקבל רשות, הוא פועל לפי שיטת הימוח אחד, או לפי שיטת המטוטלת,

המטוטלת פועל כך: שהם אומרים שכל האנרגיות בעולם מחוברות לכוו אחד, וע"י שמחברים כוחות האנרגיה, אפשר לשאול שאלות את המטוטלת, ואנרגיית החולה, שמתקשרת למטוטלת, עונה את התשובה ע"פ מה שטוב לה, ע"י המטוטלת, כלומר המטוטלת מסתובבת באופן שעונה תשובה, כן, או לא, והתשובה יכולה להתקבל רק אם המטפל מחזיק במטוטלת בידו, ואפשר לשאול במטוטלת אף כשאין זה בפני האדם,

הסבר התופעה: רוב המתעסקים אינם יודעים את מקור התופעה, ויש הסוברים שהתשובה אינה במטוטלת, אלא במוח האדם, והמוח מבטא זאת במטוטלת, שעצבי האדם הם דברים רגישים מאוד, והעצב מגיב בצורה מאוד עדינה, בתנועה על המטוטלת וכך ראויים את התשובה, (המדריך החרדי לרפואה משלימה עמ' 175)

פוסקי דורינו הרב אלישיב זצוק"ל ויבדלח"ט הרב וואזנר שליט"א, פסקו שאין מדובר בע"ז, אלא במיני כישוף:

תשובת הרב וואזנר לעניין המטוטלת:

התשובה מופיעה במכתב ששלח לבנו ר' חיים מאיר, וכך כותב: **שאלה:** לפני שבועיים שלחת לשאול דעתי, במה שנוהגים איזה פשוטים, שלוקחים שרשרת ותלוי בו מקל, ועליה חתיכת כסף או זהב, ורוצים לדעת אם רפואה פלונית טובה, וחושבים שאם היא טובה תסובב כך, ואם היא לא טובה תסובב כך, וכן ניתן לברר שאר דברים, בין אם הם עבר, ובין אם הם עתיד, וכבודך חושש שזה לכאורה איסור דאורייתא,

תשובה: הנה בוודאי צודק אתה בדברך שיש להתרחק מזה, בפרט אם אין יודעים אם הדבר פועל דרך טבעי, או רוחני, אם זה רוחני, זה כישוף, ועוסק ברפואה ידוע מהמרש"ל (ים של שלמה) ופוסקים נוספים, שע"י כישוף מותר לרפאות במקום סכנה, אומר אני, מאחר שלפעמים הם מכוונים עם אותם דברים כנים ונכוחים, וספק נפשות דוחה את השבת, וספק נפשות ידחה גם איסור זה, של מעונן ומכשף, אבל בשאר דברים בוודאי יש לנו לחוש, או משום ניווש דאורייתא, או משום דתמים תורה, ונקיי הדעת מתרחקים מזה, וכיוצא בזה, ומה שאומרים שהתירו כמה מורי הלכה, אין לבנות על זה, לכן מצווה להתרחק מזה לגמרי, אפילו לרפואה, אבל אם רואה בני אדם שעושים זה לרפואה בפיקוח נפש, אין למחות בהם, וע"י גוי אפשר להתיר, אפילו במקום חולי שאין בו סכנה,

יש הטוענים שאינם שואלים על עתידות, רק שואלים על אלרגיות, ואין בזה איסור לחקור אחר העתידות, גדולי הפוסקים סוברים שאין זה מקום להיתר כלל בענין זה,

ר' חיים ויטאל: כל העושה דברים אחר העתידות, או מה שעבר הכל אסור, (חיים שניים ישלם על ד' חלקי שו"ע)

יסוד החסידות הוא כדברי רש"י, 'התהלך עמו בתמימות', כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ועקבתא דמשיחא יתקיים מה שכתוב (הושע ב, ט) 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון ויחזרו בניי לאמונה הפשוטה בה', (הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע)

יום רביעי פרשת כי תצא תשע"ג (810)

הוספה בעניין היתר הרב וואזנר שליט"א, לשאול במנחש במקום סכנה, ב'מקום סכנה' הכוונה, שיהודי חי בכאבים, ואינו רואה מזור ותרופה, והדבר מתמשך, (מגן אברהם הל' שבת) מותר להיעזר בדברים האלו, (שבט הלוי מהדורא בתרא)

ענין החוזה בכף היד

כתב בספר לחם משנה על הרמב"ם: 'האומר אני אראה אותך בפס ידך דברים העתידים לבוא עליך, אם פשט יד והראה לו ועשה, הרי זה עברו על איסור מעונן שאומר דברים העתידים באצטגניות ועל דא וודאי שלא כפושט היד' ומקבל מלקות ארבעים, ע"כ, (לחם משנה פרק י"א הל' ע"ז הלכה ט')

לדעת הרמב"ן האיסור דאורייתא היא, גם על השואל, וגם על הנשאל, השואל, כיון שעבר על לאו שאין בו מעשה, מקבל רק מכת מרדות, והנשאל מקבל מלקות ארבעים, בעניין כף היד, הפושט יד חייב מלקות, והעונה צ"ע אם מקבל מלקות, כיון שלא עשה מעשה, והנה האר"י הק' גם הבין בכף היד, ואמר על ידי זה רק דברים שצריכים לתקן, אבל לא דברי עתידות, כגון מסחר, וכן הביא הגר"א,

הוצאת עין הרע (אפשרעך יציקת עופרת):

בעבר ידעו שה'שושנה' (ריז) מגיעה בגלל עין הרע, מסופר על האדמו"ר מהר"א מבעלזא זי"ע, שאמר פעם, שמרגיש איזה מיחוש, והוא סובר שזה בא מ'א גוט אויג', (מעין הרע), ושאלו את הגבאי ר' שלום פויגל זצ"ל, אם יכול לציק עופרת, 'אפ שפרעך', אמר שאינו

והנה במשך הדורות יורדים כוחות הטומאה, כשחכמי ישראל אנשי כנה"ג ביטלו יצרא דע"ז, בפשטות מפרשים שביטלו אצל בני" את היצר, ולדעתו סובר שהחלישו כוחות הצד השני, שאין בכוחם עוד להראות קסמים כבעבר, ומביא שבאותה תקופה שהתפללו אנשי כנה"ג לבטל היצר, קם 'אריסטו' אצל חכמי יון, ותפילות בני" גרמו שיקום 'אריסטו' שהוא מאס בכל חכמת הכישוף, וביטל אותם במחי ידו, וחכמי יון זלזלו בכל דבר שאינו מושג ב'חמש חושים', ואכן איבדו מכוחם המכשפים כשזלזלו בהם 'אריסטו',

והנה 'אריסטו' נולד כשמתו הנביא 'חגי', 'זכריה', ו'מלאכי', בשנת ג'ת, שהם היו הנביאים האחרונים, וכמו שאבדה חכמת הנבואה וחכמיו, וביתן נבוניו נסתתרה, זה לעומת זה, כל זמן שהיה נבואה בישראל, היו חרטומים קוסמים וכשפים, באומות העולם, כשנסתלקה הנבואה, נסתלקה בעם ישראל ובאומות העולם, בעמ"י החלה תקופת החכמים בתורה שבע"פ, וחכם עדיף מנביא, ובאומות העולם קמה חכמת היוונית, וחכמה עדיפה מכישופה, וכל זה נגרם מתפילת חכמי ישראל שהתפללו על ביטול היצר של ע"ז, (פוקד עקרים עמ' כז)

(רמב"ם פר' שופטים) סובר לגבי המנחשים והמעוננים, שהם אמת, ויש כוח כזה בעולם, אנחנו לא נוכל להכחיש את הגלוי, ואת הידוע, ובמקום אחר כותב (הלכות ע"ז פרק יא הלכה ט"ז) ודברים אלו כולם, דברי שקר וכזב הם, והגר"א (שו"ע יו"ד ס' קע"ט) כותב שהרמב"ם טעה, א"כ מה לגבינו לדעת על הרמב"ם? אלא כמו שבספרו 'מורה נבוכים' לגבי חטא כתב שהספר היה מיועד רק לדורו, ולדורות הבאים אינו מיועד, כך עשה בביטול הכשפים, ועשה זאת כיון שבני דורו נמשכו אחר הכשפים, וידע שאם יכתוב על הדברים שהם שקר וכזב, יחליש את יצר בני דורו מלרוץ אחריהם, (דרכי תשובה)

ידוע מהרבי מקוצק זי"ע, שמאז שפסק הרמב"ם על הכשפים, שהם שקר וכזב, אבדו המכשפים כוחם, מכוח פסק הרמב"ם, כלומר ע"י כתיבת הרמב"ם את הדברים הללו הפכו לשקר וכזב, (הרבי מקוצק זי"ע)

בכל עניני הכישוף, המעוננים, והמטוטלת, כדי שיהיה להם כוח, צריך אדם להאמין בכוחם, כך כאשר אין מאמינים בהם אין להם כוח,

לכאורה הרמב"ם סותר עצמו (ביד החזקה) כותב שהדברים שקר, ובפירוש המשנה כותב שהחוזים בכוכבים יודעי עתידות, ופעמים דבריהם מתקיימים, ופעמים אינם מתקיימים? אלא שהידי החזקה הוא ספר הלכות לכלל ישראל, ושם פסק שהוא שקר וכזב, לגבי הלכה לכלל ישראל,

כשפסק הרמב"ם, שהקב"ה אינו גוף, ולא ישיגהו שום משיגי גוף, הורידו נשמות מגן עדן לגיהנום, כלומר, שבתקופת האחרונים היו כאלה שהאמינו שהוא גוף ח"ו, שלמדו ממה שכתוב בתורה עיני ה'; יד ה'; ויחר אף ד', וכשבא הרמב"ם ופסק שהמאמינים אלו, הם אפיקורסים, לכן הורידו נשמות, שהייתה להם אמונה כפרית פרימיטיבית לגיהנום, כיון שבא הראב"ד וכתב: אמר אברהם רבים וטובים ממנו (מהרמב"ם) האמינו בהשגת הגוף, העלו את הנשמות בחזרה לגן עדן, שפסק הרמב"ם, או הראב"ד, אינו פסק בעלמא, אלא גורמים לדברים שיהיה בהם ממש בשמים, (מחשבות חריץ לר' צדוק הכהן מלובלין) (פרי צדיק פר' וארא מאמר ח')

וכך כותב ר' יהודה החסיד: אמת ויציב שיש כמה וכמה נחושים שניסו אותם ומצאו אותם אמיתיים, השטן הוא המטה אותם, כשרואים שזה מנחש, אומר השטן אלך ואעשה שיהיה הניחוש אמיתי, יוצא לפועל, וכישל את אנשים, כלומר, הם לעצמם אין להם כוח, אלא רק מכוח שמאמינים בהם מקבלים כוח, (ספר חסידים נט)

ברור לכולם אף למתירים במקרים מסוימים לשאול במטוטלת, שאם אדם נמנע עצמו מלשאול בהם, היא מקיים מצוות עשה של 'תמים תהיה עם ה' אלוהיך',

והנה דבר מופלא הוא בספרים של יוצאי ספרד פוסקים שהכשפים הם אמת, לעומת הספרים של יוצאי אשכנז מזרח כר' דוד פרדו פוסקים שהכשפים הם דמיונות, שהכל תלוי בגויים אם הם מזלזלים בהם הם מאבדים כוחם, והופכים לשקר ואם הגויים מאמינים בהם יש להם כוח ואינם שקרים,

בימינו יש שיטות שונות לטיפול, ויש שכתוב עליהם "בהמלצת הרבנים וכו', המלצת הרבנים, הכוונה היא שאדם מכניס עצמו למחלות בדמיונותיו, ואינו יכול לצאת מכך, השיטה לעצמה היא גם מין דמיון, ובדמיון אפשר להוציא אדם מדמיונות, ולכך מסכימים הרבנים, אבל אין הכוונה שכל שיטתם היא בהסכמת הרבנים,

אין כל נפק"מ אם לכישוף יש כוח או אין

הבית יוסף מביא בשם הרשב"א: "א"ו חלק א' סימן ת"ג) דבר שאינו פועל כלום, והוא בחזקת שטות, אבל הגויים רגילים לעשותו, אפילו ואין מתרפאים בו באמת, יש בו משום דרכי האמורי ונכלל באיסור 'בחוקותיהם לא תלכו',

יכול ליצוק עופרת על עין הרע, אמר הגבאי ר' יצחק לנדא שליט"א, שבספר 'טעמי המנהגים' יש לחשים שונים לאמר, והוצאת ספר אצל מהר"א מבעלזא היה מעשה קדוש, בבחינת הוצאת ס"ה, ולכן אמר לגבאי לאמר לו מה שאתה זוכר שכתוב שם,

בימינו יש הרבה רפואות לעין הרע, כיון שנתקבצו ישראל מארצות הגולה, והביאו כל אחד מהם מנהג אבותינו, פעם יצקו שעווה, והיום יוצקים עופרת, מבשלים בכף מעל האש, ואח"כ יוצקים למים פושרים, ומניגוד הטמפרטורות וריאקציה של חום וקור, נוצרים עיניים וצורות שונות, בעופרת, והמבנים יש להם סימנים מה מביעה כל צורה, רפואה זו, נוהגת אף אצל גדולי ישראל, בחצרות חסידיות שפחדו מעי הרע בזמן של שמחה היו מקדימים זאת נגד עין הרע, ואף בליטא נהגו להוציא עין הרע בדרך זה, דבר זה אינו בכלל שאילת עתידות, אלא **רפואה סגולית שומרת כמו הרפואה הטבעית, פרט לרפואות שיש חשש שבנויים על ע"ז, או שהמרפא מאמין בע"ז, כמו שמלמל דברי ע"ז שאסורים, כמו כן אם הרפואה היא מנהג הגויים בארץ פלונית, אסור לעשותו בישראל, שיש בו עניין דרכי האמורי,**

יציקת העופרת במקורותינו:

תשובת ה'צמח צדק' מליובאוויטש: אדם שיש לו תולעים יוצקים בעופרת, ועושים פעולה זו, וכותב שהוא רפואה בדוקה, ומותר אף לעשותו ולבשל העופרת בשבת, ולעבור איסורים בשבת, ידוע שהיה 'מורה הוראה' שהתיר לכתוב קוויטל בשבת, ולשלוח לבעלזא בסוס ועגלה, והיה רעש גדול בין הפוסקים על זה, ר' שלמה קלוגער סבר שזה חילול שבת, אך היו פוסקים שהתירו, הצמח צדק סבר שרפואה סגולית הבדוקה ומונסה, מותר לחלל עליה שבת, מהר"ש מבעלזא זי"ע כשקיבל הקוויטל לא שבע רצון, ואמר שצריך כעת להשתדל ביותר לרפואת האדם כדי שהפוסק שהתיר לשלוח הקוויטל לא יהיה מחלל שבת,

עין הרע

חז"ל קבעו במס (בבא בתרא ב:) ובמקומות נוספים, אסור לאדם להסתכל בשדה חבירו שהצליח, כדי שלא יזיק לו בעין הרע, שעין הרע מציקה אף כשאין לאדם כוונה להזיק, אם מפליא השדה יכול להזיק לו,

איתא (ברכות נח:) ר' חנינא בר אבוקה מת מהתפעלות חכמים ממעשיו, וכן איתא (בבא בתרא יד) רב אחא בר יעקב מת מעין שהפליא עליו,

והנה לעין הרע, אין כל שייכות וקשר לכוחות הטומאה, ולחשש ע"ז, וכשחושש אדם לעין הרע, אינו עובר על 'תמים תהיה עם ה' אלוך', בעבר שמרו שלא לצאת כל המשפחה יחד מחשש עין הרע, וכן לא להתלבש באופן הבולט את העין, בימינו נפרץ הדבר, אבל לדבר אין כל קשר לכוכבים ולמזלות אלא לעין האדם, החזו"א מביא במס' בבא בתרא: 'מסודות הבריאה, כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה, בעולם אין דבר ריק, אף באורי יש גורמים נעים, ואדם במחשבתו מניעם, 'ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורם להרס של גשמיים ומוצקים' (חזו"א)

והנה 'בת היענה' מבקיעה ביציה בעיניה, שיש לה כוח גדול בעיניה, ומבקיעה אותם, וכן ידעו בעבר, שיש זמנים כשאישה מסתכלת במראה, רואים טיפות דם על המראה, ובשעה שבני אדם מתפללים על מציאות מוצלחת, מזיזים במחשבתם דברים מוצקים, (קב ישר)

בעיתון רוסי היה כתוב, על מחקר שהיה בעיר פטרבורג, שנערך בעולם המדע, על עין הרע, אם אפשר להמחשה בחושים: הצבא הרוסי דן אדם למיתתו, והאקדמיה ביקשה רשות מהממשלה לערוך ניסוי על האדם, וקיבלו רשות, לקחו את האיש, וכלאו והרעילו אותו למשך שלושה ימים ברציפות, אח"כ הוציאו אותו מהכלא, והעמידו אותו לפני גדר ברזל, שמצדה השני, היה שולחן ועליו הייתה פרוסת לחם, האדם יהיה אחוז בולמוס, ויסתכל על פרוסת הלחם ברעב נורא, אך לא יקבל ממנה, וכך היה, האדם הסתכל על פרוסת הלחם, במבט מלא צער ועגמת נפש, שאינו יכול להגיע אליה ונפל ומת, אח"כ בחנו את פרוסת הלחם שהסתכל עליו אותו אדם, ומצאו בו סם, ומרוב צער וכעס על האדם, הניחו הנחה שהסם הגיע אל הלחם מעיני אדם אותו אדם, הוחלט ע"פ המחקר שיש כוח בגוף אדם, כמו שיש כוח למגנט באוויר, כך כשאדם מסתכל יוצאים מעיניו גלים, וכוחות שאינם נראים במוחש, אך יכולים להזיק, (תוספות ברכה, מר' ברוך אפשטיין בנו של בעל הערוך השולחן)

יש לציין דבר מופלא, שכשחז"ל מדברים מעין הרע, מדברים רק בלשון יחיד, ואינם מזכירים כלל את העין השנייה, כי כשאדם עומד עם שני עיניו פתוחות, הוא כצלם אלוקים, ואז לא יכול לצאת ממנו כל רע, כל אלו שנותנים עין הרע עוצמים עין אחת לרגע, וממקדים ראייתם, וברגע קטן זה, שאף אינו מורגש נותנים העין הרע ומזיקים, ויש רק מקום אחד בו מדובר בשני עיניים, והוא (ב"מ פה.) **'יהבו ביה רבנן עינא'**, שהסתכלות חכמים אינה בכלל, וכשהם מסכלים הם עושים תיקונים, ר' שמעון ב"ר יוחאי כששרף את ר' יהודה בן גרים בצאתו מהמערה הביא אותו לשלמות ולא הזיק לו, (חיד"א)

עין הרע' יכולה לבוא מכוונות רשעיות, כמו שרצה בלעם להסתכל על בני"י ולגרום להם לעין הרע, ויכולה לבוא מצדקות מהתפעלות בני אדם מדבר מסוים, כמו דאיתא (ב"ב יד:) **'רב אחא בר יעקב כתב חד אמשכיה דעיגלי ואיתרמי ליה יהבו ביה רבנן עינייהו ונח נפשיה'**, כלומר, רב אחא בר יעקב שעלה בידו להוציא ס"ת בתכלית ההידור ע"פ מידות הכתובות במס, בבא בתרא שרבים ניסו ולא הצליחו, ואחר ההכנסת ס"ת מות, וחכמים אמרו ש'עין הרע' גרמה לו למות, אף שלא היה בעין הרע זה כל כוונות רשעיות,

עין הרע' היא מציאות קיימת, ואדם שאינו נזהר בעין הרע, עובר על הלכה בשו"ע (אבן העזר), מטעם זה אין עושים ברכת חתנים לשניים, משום עין הרע, (חת"ס)

והרי אנו מתפללים בכל יום בתפילת שחרית: 'שתצלנו היום ובכל יום, מעין הרע', ואף ב"יהי רצון" שאחר אמירת תהילים מבקשים 'ותצילם מעין הרע',

מנהג ירושלים שהיו אומרים בחודש אלול, אחר התרת נדרים תפילה על 'עין הרע', מנהג חסידים בעיר הקודש ירושלים מיסודו של ר' שלום שרעבי שעשו לפני ר"ה לפני יוה"כ ואף בכל ימות השנה 'הרינו מבקש ממעלתם לבטל עין הרע' וכו' לחש שלם שהיו אומרים, (עבודת הקודש חיד"א)

בזה"ק מובא, יש אנשים שבכוחם להזיק בעין הרע, ומביא סימנים כיצד הם נראים, ואם יודע אדם מאדם שכזה בעירו, יתרחק ממנו מאה דרכים, כדי לא לפגשו, ואם עוברים ליד האדם עם ילד, יש לכסותו מיד, שהוא עלול להיפגע ביותר, בפרט יש להיזהר מקמצן, ועינו צרה בשל אחרים, שיכולים להזיק, (זוה"ק)

כשעשוי בא 'ארבע מאות איש עימו', ארבע מאות בגימטריא 'עין רע' שזה רצונם של הצד השני, להזיק לנו תמיד בעין הרע, לעומתם יעקב אבינו חי קמ"ז שנה, שהוא בגימטריא 'עין טוב', לכן **סגולה טובה נגד עין הרע, לסיים כל ספר תהילים**, שספר תהילים מיסודו יש בו קמ"ז פרקים, כמניין שנותיו של יעקב אבינו, ובמשך השנים חילקו פרקים שונים, ונתברו לק"נ פרקים, כשאדם מרגיש ברע, יאמר תהילים, אף הרמב"ם שאינו מתיר ללחוש על המכה, ולאמר פסוקים מהתורה, מתיר לאמר תהילים, ואינו אומר שהוא סגולה, אלא אומר 'שזכות אמיית הפרק יועיל לו', וזה מרומז בפסוק (דברים לג, כח) 'וישכון ישראל בדד בטח עין יעקב' שעין יעקב הוא עין טוב, (זוה"ק)

כתוב () הבונה בית, והנוטע כרם, והלוקח אישה, צריכים לחזור מהמלחמה נגד עין הרע, ואומר: 'דוק ותשכח כל המקומות שחטאו ישראל במדבר, היה בעת מעלתם הגדולה', שהיצר הכניס בהם עין הרע, 'ולכן תקנו בעת החופה, (רמ"א, אורח חיים סי' תקס) לשבור כוס' שבמקום גדולה יש חשש עין הרע, ומכניסים את כל העיניים בכוס לבטל עין הרע, (של"ה הק' שופטים)

ובזה מסבירים את התנגדות כמה מגדולי ישראל, לצעוק מז"ט בשבירת הכוס, מנהג הספרדים שניהיו רצינים בעת שבירת הכוס, ובעדות אשכנז צוהלים ושמים בזמן הזה על ביטול כל העין הרע, (שולחן העזר)

זמר 'חד גדיא', בא אחר שסיימו ישראל לערוך סדר שלם, והמלאכים מסתכלים מלמעלה בקנאה, ויש חשש לעין הרע, והזמר 'חד גדיא' הוא לחש כנגד עין הרע, (הרבי מלובלין)

איתא בגמרא (בבא מציעא קז:) 'דרב סליק לבי קברי עבד מאי דעבד אמר תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארץ' כלומר, רב יצא לבית הקברות ואמר ש 99 קברים מתוך 100 מקורם בעין הרע,

וכן איתא, אם לאדם יש בגד שמצא באבידה, לא ישטחנה לפני האורחים וברש"י 'אם משום עינא או משום גניבה', שיסתכל בעין הרע בבגד ויתקלל הבגד, (גמרא)

איתא (שבת פ' יבמה בהמה) היו נוהגים לתלות זנב שועל בין עיני סוס ורש"י לבטל עין הרע,

זהירות וסגולות נגד עין הרע

ר' גרשון העניך מראדזין זי"ע, היה נותן עין של דג נגד עין הרע, **ברזין** היו מביאים בליל שבת הדגים עם הראש, והיו מוציאים העין ומכניסים לכיס, דגים שבים מים מכסים עליהם ועין עין הרע שולטת בהם, בסימני ר"ה עושים סימן מראש דג, שהדג עינו פקוחה תמיד ולכן אין עין הרע שולטת בהם, (דגל אפרים)

עופרת נגד עין הרע

בעבר טענו שדיכאון והשושנה' באים מעין הרע, והיו נוהגים למלא כוס מים, ושמים תחת מיטת החולה, ואח"כ היו מכניסים חמשה גחלים בוערים, אם הגחלים היו צפים מלמעלה, ולא שוקעים, היו אומרים שזה מעין הרע, והיו מוציאים זאת בעופרת, ואם שקעו, היו הולכים לרופא להתרפא, (בדיקה זו צריכה היתר) כן היו שמים הלשון על דופק החולה או על מצח החולה, והיו מרגישים טעם מלוח וידעו שזה עין הרע,

• סימן בדוק אם החולה מפקח, אחר אמירת הלחש, ויציקת העופרת שהיה אכן עין הרע בזה,

• בעל ה'נודע ביהודה' לא היה דעתו נוחה מכל הסגולות, והקמיעות, פעם הגיעה אליו אשה והתחננה לקמיע ממנו, ולא הניחה לו, וראה שאין בידו לשלחה, לקח חתיכת דף ריק, וקיפל אותו, וקשר אותו בחתיכת עור, כדרך שקושרים קמיעות, ואמר לה שתתלה הקמיע למשך שלושים יום, על צווארה ואחר שלושים יום תבדוק, ואם תראה שאין כל אות, על הקמיע תדע שהחולה התרפא מהעין הרע, (נודע ביהודה)

• ר' יעקב מפשוורסק כשביקשו ממנו סגולה, נגד דבר שאינו בו ממש, הניח ראשו ורגליו, ואמר 'ביים אייבערשטן האב איך געפוילט, יעצט פועילט ביי אים...'

• מחלוקת הראשונים על רפואות סגוליות, במס' שבת יש רשימה של רפואות, שהגמרא אומרת עליהם הרי זה מדרכי האמורי, הוסיף הרשב"א: שרק רפואות אלו הם מדרכי האמורי, שאר הרפואות, שאינם מופיעות אינם מדרכי האמורי, והרשב"א בעצמו עסק ברפואות הסגוליות, ויצק על חולה חתיכת כסף, בצורת אריה לחולי המתנים, והייתה רפואה בדוקה לחולי זו, הרבה מגדולי ישראל ששמעו על מעשיו, שלחו לו מחאות, ואמרו שזה מדרכי האמורי, לכן הדגיש שמה שאינו כתוב ברשימה הנ"ל, מותר, ואם יש ספק אם מקור הרפואה היא מדרכי האמורי גם מותר,

• והבית יוסף (סימן קמ"א יורה דעה מביא הרשב"א הנ"ל) ומוסיף בסוף: 'ואני מצאתי בתשובת חכמי קטלונא האחרונים שהרשב"א הושג מחכמי דורו על היתר צורה זו וחזר בו,

• ואיתא (שבת פ"ו מ"ז), 'יוצאין בביצת החרגול, ובשן של שועל, ובמסמר הצלוב, משום רפואה, דברי רבי יוסי; רבי מאיר אומר, אף בחול, משום דרכי האמורי'. ונפסק שו"ע (או"ח סימן ש"א סעיף כז) יוצא בביצת של חרגול בשן שועל ובמסמר הצלוב ואין בו משום דרכי האמורי וכן בכל דבר שהוא משום רפואה רק אם עושה מעשה ואין ניכר בו שהוא משום רפואה אסור משום דרכי האמורי, וכל לחש מותר ולא אסור לחשים אלא באותם שבדקם ואינם מועילים ויש מי שחשש בכל קמיע שאינו מומחה משום דרכי האמורי,

• איתא (גמרא) כל דבר שהוא משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי, נחלקו הראשונים לכוונה, המאירי: כל דבר שהוא משום רפואה טבעית, רוב ראשונים פסקו, כל רפואה אף רפואה סגולית אין בה משום דרכי האמורי,

• היוצא מכל הנ"ל: רפואה שהיא בדוקה, ואף לא במאה אחוז בדוקה שעזרת, ולא נודע שהיא ממקור הגויים מותר, לפי הראשונים להתעסק בה ולהתרפא בזה, לדעת המחבר יש להחמיר לכתחילה, אף לא כשנוגע בענין רפואה,

• וכך כותב ר' שלמה קלוגער: מה שנוהגים כמה אנשים בחולה שמביאים שעווה ויוצקים ואומרים כמה פסקים וחשש הוד מעלתו אולי יש בזה משום דרכי האמורי,

תשובה: ידע רום מעלתו שבהשקפה ראשונה עלה בדעתי שאיסור דרכי האמורי, אינו רק אם ידענו שזה הוא מדרכי האמורי מתחילה, אבל אם אין ידוע אין איסור מספק, תהילה לא-ל, מצאתי אח"כ בדרכי משה בשם הר"ן, והכא נעמא התכת שעווה מעלה זה או זה לכך ברור לי הדבר שאין בזה חשש דרכי האמורי ואין להאריך בזה ולא באתי רק להוציא מלב החושש לכך, (תשובת האלף לך שלמה חלק יו"ד סימן רט"ו) כלומר: אם לא מתקשרים בכוחות ולא מתעסקים יותר מדי מותר,

עופרת גיסען בלייא:

• יש כמה מיני מתכות, זהב כסף נחושת עופרת, זהב היא נגד התורה, שכתוב הלא כל דברי זהב נאום ה', זהב היא צבע אש, ומכוון נגד התורה, כסף מרמז על מעשים טובים, עופרת היא מרמז על תפילה, כי היא כבדה מאוד ותפילה צריכה להיות מתוך כובד ראש, ויש בה הרבה עפר, וניתן באש במהירות גדולה, מבין כל המתכות, נגד המהירות בה חוזר אדם ושב לעפר, והמתפלל צריך שיתן ליבו ועיניו למטה, ונחושת הוא נגד היצירה, (יערות דבש חלק ב' דרוש ו')

• א"כ כשלאדם יש צרה צריך להתפלל, לכן יוצקים עופרת לרמז על תפילה ולהזכיר לאדם שהתפילה היא העיקר,

יום חמישי פרשת כי תצא תשע"ג (841)

• היום יו"ד של ר' צדוק ב"ר יעקב הכהן רבינוביץ מלובלין, (ט' באבול ה'תר"ס) לא השאיר אחריו זש"ק, מח"ס צדקת הצדיק, רסיסי לילה, לבושי צדקה, בעל הלבושים, משיב צדק, מחשבות חרוץ, דברי סופרים עם קונטרס זכרונות, דובר צדק, אוצר המלך, פוקד עקרים, ישראל קדושים, שיחות מלאכי השרת, ספר הזכרונות, תקנת השבין, קומץ המנחה, תפארת צבי, אור זרוע לצדיק, ז"ע,

• כתוב בהפטר פרשת זכור (שמואל א' טו, כג) 'כִּי תִשָּׂאת קֶסֶם מְרִי וְאָנֹךְ תִּמְצָר הַפֶּזֶר יַעַן מֵאֲשֶׁת אֶת דָּבָר יְהוָה וּמֵאֲשֶׁר מִמֶּלֶךְ, ע"כ, וצ"ע מה ענין קסמים לכאן? וכן כל הפסוק תמוה? אלא שאול המלך השאיר מעמלק, ואמר שרצון ה' במקרה שלו היא אחרת,

שע"י זה יוכל להקריב קרבנות לה', וזה מעין חוסר התבטלות כלפי ה', וזהו כוונת הפסוק, כמו שחטאת הקוסמים, אינה הקסם בעצמו, אלא המרי שיש בכך, כי כשפים מכחישים פמליא של מעלה, ויוכל להמשיך שפע נגד רצון השי"ת, וזה אין לישראל לעשות, הקב"ה אינו רוצה שידע האדם עתידות, א"כ 'למה אתה מתחכם לדעת מה שאין רצון השי"ת, שתדע, אם ירצה להודיעך מה שיהיה, נביא יקום לך מאחריך, וזהו המרי שרוצה, מה שאין רצון השי"ת, ואע"פ שאינו חטא, אדברא האדם חושב שע"י שידע מה שיהיה, יהיה לתועלת גדול, מכל מקום החטא היא המרי, שאין לו להתחכם נגד רצון השי"ת, כן הדבר היה אצל שאול, שהחטא היה, שלא התבטל כלפי שמיא, ולא דווקא שהשאיר מ'צאן עמלק' להקריב לה',

• וממשיך ו'אָנֹךְ וּתְרָפִים הַפֶּזֶר', כלומר, זה ריבוי הבקשה, אדם מבקש מה' דבר, ומפציר ומבקש, אמנם יש עניין של 'קווה אל ה' וקווה', ואם אדם רואה שאין תפילתו נענית, יחזור ויתפלל, להוסיף ולבקש עוד, אבל יש עניין של 'רב לך אל תוסיף', כלומר, אל תתעקש יותר מדי, 'ריבוי הבקשה עד שהלא מוכרח לעשותו אף שאינו רוצה באמת', הפצרה אינה מלשונות התפילה,

• כמו שהיה אצל רבא, שהפציר מאוד על גשם, ונענש כדאיתא (תענית כד): 'מי איכא דמיטרח קמי שמיא כולי', כלומר, שבבקשת צדיק אין הקב"ה יכול לסרב, אבל אסור לבקש ולהטריח כלפי שמיא כ"כ,

• גם אצל מש"ר, הקב"ה ביקש 'אל תוסיף', ולא ציווה עליו להפסיק, כיון שאם היה מתפלל תפילה נוספת היה נענה, וביקש ממנו הקב"ה להפסיק להתפלל, ומש"ר הבין שאין זה רצון ה', ולא התעקש, ולכן כל עוד שאין לאדם סימן שאין זה רצון ה', 'קווה אל ה' וקווה' יתפלל אבל לא יטריח יותר מרצון ה',

• ו'רבא ראה שמתפלל ולא נענה, וידע בברור שהשי"ת שומע קול תפילתו, וכשאינו עונה וודאי יודע שאין זה ראוי, אבל הוא ראה שיהיה קידוש ה' בדבר, לעיני המלך, וחשב יבוא בנס, מכל מקום ובא בחזקה, ונענש, שחישב חשבונות שמיים, שלא במקומן, עונשו היה שנקרא נזוף, וכשרצו לאמר לו דבר כלשהו משמים, באו בחלום לנביא אחר שיאמר לו, כיון שהוא היה נזוף משמים, 'על דאטרח כולא האי', כדאיתא (חולין קלג), שפעל בהפצרה אצל השי"ת ואין ראוי לקדושים אשר לפני ה' תמיד להתנהג כן, (ליקוטי אמרים אות טז מז' צדוק הכהן ז"ע)

• וזה כוונת הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', כשאדם במצב של 'עם ה' אלוקיך' זה רק בתנאי שהוא תמים, 'התהלך לפני', זה רק בתמימות, (ליקוטי אמרים אות יד)

עניין השבעות בשמות הקדושים

• כותב ר' יהודה החסיד: 'מי שעוסק בהשבעות של מלאכים, או שדים, או בלחישת כשפים, לא יהיה סופו טוב, ויראה רעות בגופו, או בבניו כל ימיו, ולכן יתרחק אדם מעשות אלה, וגם ימנע משאלת חלום, שידע איזה אשה יקח, ובאיזה דבר יצליח, ולא "בבוקייצ"א" שקוראים בלשון אשכנז 'ביגורייך', כי שמשביעים בביגורייך אסור, וזהו שנאמר 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', ולא בשום דבר, כי לבסוף לא תהא לו תקנה, ואני יודע כמה עשו וכמה שאלו, מהם נדלדלו, או המירו הדעת, או נפלו בחולי רע, או זרעם, ולכן לא יבקש שאחרים יעשה לו, ואין טוב לאדם אלא להתפלל להקב"ה, ואם יוצא בדרך לא יאמר השבעות מלאכים לשמרו בדרך, אלא יתפלל לפני הקב"ה, בכל דרכיו ובכל צרכיו, כי רחום וחנון הוא, וניחם על הרעה, כמה נביאים שידעו כל הדברים הללו, נהרגו, ולא השביעו בשם הק', אלא בתפילה עמדו, אמרו אם לא ישמע תפילתינו, נדע שאין אנו ראויים להינצל, ולא היו עושים אלא בתפילה, (ספר חסידים לר' יהודה החסיד אות רה)

• ידוע על הגר"א, שאמר לגרף פוטוצקי, שיכול בשמות להוציאו מהכלא, ולהצילו, ולא רצה הגרף, שאמר שאם זה רצון ה', ילך על קידוש ה' למיתה בשמחה,

• וממשיך ואומר: 'אם ראתי יהודי שהמיר דתו רח"ל, לא מפני זנות ולא מפני ראוותנות, דע כי אבותיו עסקו בדברים הללו ולכן ניתן רשות להטותו, (ספר חסידים לר' יהודה החסיד אות רד)

• ומסיים ואומר: 'אין המזיקים מתגרים אלא במי שמתגרה בהם, ולכן אם כתבו הוא ואבותיו קמיעות, או עסקו בכשפים ובהשבעות, או בשאלת חלום, לכן לא יעסוק אדם בהם ולא אפילו בשביל פיקוח נפש, אין זה חכמה שאין דוחה נפש מפני נפש, (שמיזיק לצאצאיו) ונאמר 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' ואנו אין לנו אלא תפילה ותחנונים על הכל, על כל נגע, על כל מחלה, על כל צרה וצוקה, וה' ישמרו וזרעינו ואת כל אשר לנו מכל רע מעתה ועד עולם אמן, (ספר חסידים אות תתשע"ג)

• איתא (ברכות יג): 'תניא סומכוס אומר כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו', וצ"ע, מה ענין ההארכה? אלא שלעתיד לבוא לא יטרכו להאריך, בימינו צריך להאריך, כדי לשלול כל השטות האחרות, כגון 'מטוטלת', 'מוח-אחד', והרפואות הסגוליות למיניהם, (נר מצוה מהר"ל מפראג)

ענין תמים תהיה עם ה' אלוקיך היא תשובה

• בהפטרות שבת שובה אומרים: 'שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ ויאמר: 'אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב' במטוטלת לא נבטח וכד' ולא נאמר עוד אלוהינו למעשי ידינו;

• כתוב בתפילה למשה (תהלים ז, ב) בְּטָרֶם הָרִים יָלְדוּ וַתְּחַלֵּץ אֶרֶץ וְתִבֵּל וַיַּעֲוֵל עַד עוֹלָם אֲתָהּ אֱלֹהִי, וכוונת הפסוק שבכל ר"ה, בורא הקב"ה העולם מחדש, 'בטרם הרים יולדו' לפני הולדת וברית הרים, מחדש אז 'תשב אנוש עד דכא', והקב"ה קורא 'שובו בני אדם' (אמרי אמת)

• הבעש"ט המשיל העניין שעשה הקב"ה, שיש בעולמו שיטות שונות, לשאול ולהתרפאות: משל למבוכ שיש כמה וכמה דרכים להיכנס אליו, ורק דרך אחת מובילה אל המטרה, שבשאר הדרכים נתקעים, כך ידך אחת המובילה עד ה', והקב"ה הכניסנו במבוכ שרועה לבדוק אהבתנו אליו, עד כמה לא נתייאש מלחפש אחר הדרך שמגיעה עד המטרה, (דגל מחנה אפרים)

• סיפר יהודי שהמליצו לו ללכת לרפואת אחד מילדיו ל'מוח-אחד' והגיע לטיפול, ושמע את המטפל מבקש רשות מהאנרגיה להתחבר אליו, שאל את המטפל למחיר הטיפול, וענה לו סכום מסוים, ושאל כמה פעמים עליו לבוא, ונקב במספר פעמים, יצא משם, והוציא הכסף מכיסו, ואמר להקב"ה אני נותן כל הסכום לצדקה, במקום לטיפול ואתה תעזור לי, והנה נתפעה הילד ונעלמה האלרגיה כלא היה !!! ותשובה ותפילה וצדקה מפעילים את רוע הגזירה,

עוד בענין עין הרע

• כתוב (שמות כ, יד) 'לא תחמוד אשת רעך וכל אשר לרעך, ר' יחזקאל מקוזמיר ז"ע שאל, כיצד בפסוק אחד כתוב, האיסור החמור ביותר של תחמוד אשת רעך, לצד איסור של לחמוד דברים אחרים פשוטים לכאורה של רעך? ועוד צריך להבין גוף העבירה של החומד חפצים, מהו חומר העבירה עד שכתוב בלוחות הברית בעשרת הדברות? וביאר: והוסיף שזה גם עניין עין הרע: שידוע בזה"ק (תריומה) שבכל גשמיות שיש בעולם, יש ניצוץ אלוקים, חיות שמחיה אותה מעשרה מאמרות, ואם תעלם הניצוץ, ישבר הדבר, ולא יוכל להתקיים בעולם, בחלק הגשמי כשרוצה ליקח חפץ צריך להושיט יד, ולעשות מעשה גשמי, לעומת זה בחלק הרוחני, אין צריך לעשות פעולה ליקח הדבר, אלא די שיחמוד בליבו, ועושים זאת ע"י שבני אדם מסתכלים על הדבר בעיניהם וחומדים אותו, מסלקים החלק הרוחני מהחפץ, ממילא מתקלקל החפץ, מחמדת בני אדם לאותו דבר, שגרמה לחלקים הרוחניים שבדבר לצאת מהחפץ, ואין לו כוחות להתקיים יותר, ולכן 'לא תחמוד' חומר מלא תגזול, וכיון שמחלש הקדושה מהחפץ אינו מקבל את הערך הגשמי, אלא רק מחלישו מהאחר, והסימן לזה שצדיקים שעניניהם טהורות, יכולים לראות על חפץ שאיבד מחינו, בגלל חמדה שגרמה עין הרע, ולכן צריך להיזהר האיסור זה מאוד וזהו מדברים שאדם דש בעקבם ומה מובן ענין 'עין הרע' וד"ל, (דברי ישראל, מהרבי ממוז"ז פרשת יתר)

• אדם צריך להאמין שבכל העולם כולו יש חיות מהקב"ה, וכך כותב הרה"ק מרופשיץ ז"ע: 'שמעתי בילדותי סגולה, שמי שרוצה שלא יתנו עין הרע בתינוק, יסתכל למעלה, ולדעתי אמר זה איזה צדיק בחכמתו, שעין הרע בא מגדולה של אדם, והוא מתמיה, אע"פ שהתמיה היא מאהבה, אע"פ כן הוא מפריד הדבר מן הקב"ה, כי אילו היה זוכר שהכל מה" לא מתפלל, מה שייך לתמוה על מידת תפארתו של הקב"ה, לכן הקפיד הקב"ה על שרה שהפליאה גדול הנס, ואמר (בראשית יח-יג) 'למה זה צחקה שרה היפלא מה' דבר, יצחק ניזוק מעין הרע, 'ותכהינה עיני יצחק', צריך אך ורק להודות ולהלל לה' על כל הטובה שהיא רואה בעולמו, ואם רואה אדם יפה אומר 'ברוך שסכה לו בעולמו, וזה הסגולה נגד עין הרע, (זרע קודש פר' ויצא) (אוהב ישראל פר' פקודי)

• איתא (ברכות כ) 'אמר להו: אנא מזרעא דיוסף קא אתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא', ולכאורה כיצד יודע אדם שהוא מזרעו של יוסף, אלא הוא מתלמידיו של יוסף, שיוסף שלא ראה מעלות עצמו, אמרו לו אני שמעתי עליך לאמר, אמר 'בלעדי אלוקים יענה שלום פרעה', כלומר הכל שייך לה, וכשמתקשרים לה' אין עין הרע,

• הליכה לגדול בישראל אינה טעות במבוכ, אלא דרך להידיק בה, מכיון שצדיק יש כוח תפילה, ומבקשים ממנו שיתפלל לה' עליו,

• **ברכות צדיק:** היו צדיקים שברכו "ה' יעזור ויתן כן וכך", זה תפילה, והיו צדיקים שברכו: "ברכה והצלחה", הגר"א היה מברך "אני מברך שתצליח", וכבר הארכנו בענין זה בשיעורי פרשת נשא שנת תשעא,

יום שישי פרשת כי תצא תשע"ג (812)

• הוספה לפירוש של הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין ז"ע שהאיר לנו שומע השיעור והוסיף ר' שלמה מנדל הי"ו מלונדון:

• איתא (ברכות סא) 'ואמר רב הונא אמר רב משום ר' מאיר לעולם יהיו דבריו של אדם מועטין לפני הקב"ה שנאמר (קהלת ה, א) יָאֵל תִּבְהַל עַל פִּיד וְלִבָּךְ אֶל יָמָהָר לְהוֹצִיא דָּבָר לְפָנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְיָם וְאֶתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן יִהְיֶה דְבָרְךָ מְעֻשִׁים. ע"כ,

ומקשה המהרש"א, מה חידוש רב הונא יותר מה שכתב שלמה המלך בפסוק? ומתרץ: שהכוונה לאדם שהתפלל על עניין שצריך בו ישועה, ומתפלל ואינו נענה, ומפציר ואינו נענה, ואיתא (שם סב) 'קבלה דיסורי שתיותא', כלומר, כשרוצים לראות אם אדם מקבל יסורים, בוחנים אם הוא שותק, ויש "שתיותא ומבעי רחמי", שאינו מדבר בו הרבה, פן ע"י זה יגיע להרהר במידת הדין, אלא יבקש רחמים, וזה הכוונה (שם) 'לעולם יהיו דבריו של אדם מועטים', בבקשת רחמים, ולא ידבר בו הרבה, שלא יפציר הרבה, ואל תיבהל אל תיכנס לבהלה, ויגיע למש"כ (קהלת ה, א) וְלִבָּךְ אֶל יָמָהָר לְהוֹצִיא דָּבָר לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, אע"פ שזה מידת הדין, "כִּי הָאֱלֹהִים בְּשִׁמְיָם", כלומר ויודע מה טוב לנו באמת, וְאֶתָּה עַל הָאָרֶץ, כאן למטה רואים רק מחצית התמונה, (מהרש"א) (צל"ח)

והוסיף הרה"ר חיים משה לנדסברגר: שביגור' אומרים, על מה דאיתא (קידושין לב) 'רבי שמעון בן אלעזר אומר מנין לזקן שלא יטריח ת"ל זקן ויראת', כלומר 'זקן ויראת', שאף הזקן צריך לירא מה, ואומרים: מנין לזקן, כלומר לצדיק הדור' לרבא שלא יטריח, כלפי שמיא, ת"ל לומר 'זקן ויראת מאלוקיך',

• פעם באו רבנים לאמרי אמת, ואמרו שצריך לעשות יום תפילה על הצרות, ואמרו בזה הלשון: 'מען דארף איינרייסען וועלטן', אמר להם כתוב (דברים טז, כב) 'ולא תקים לך מצבה אֲשֶׁר שָׁנָא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. 'מצבה' בתרגום לאדיש, זה 'אויפשטאנד', לכן אל תהפוך העולמות נגד ה', אלא להיכנע וללכת עם ה', (אמרי אמת)

• והנה בהפטרות ר"ה כשהתפללה חנה לפני ה' כתוב (שמואל א' א, יח) 'וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדָרְכָהּ וַתֵּאָכֵל וַתִּשְׂכֶּה וַתִּשְׁכַּח הָאִשָּׁה הַזֹּאת, 'ופניה לא היו לה' - פנים של זעם, ע"כ, כלומר הכוונה, 'פני הצער' לא היו לו עוד, לכאורה צריכים להבין מה טעם פניה לא היו לו עוד, אם מחמת שבטוחה הייתה שנתקבל תפילתה, הלא זה הוא בכלל 'עיון תפילה? ונראה לי, הנה כל מי שיש לו שום חפץ לבקש מה, הוא מחויב לעשות כל מה שאפשר לו, ולבקש, ואם אח"כ אינו הועיל לו, מעלה בכך, מסתמא הוא לטובה, מאיתו ית', שימנע ממנו דבר זה,

• ואל יחשוב אדם שא"כ לכתחילה אינו צריך להתפלל, ויאמר אם יצאה ה' יתן לי אף בלא התפילה, זה לא נגון, כי יש ישועות שרוצה הקב"ה ליתן רק אחר שאדם מתפלל, 'זכך עשתה חנה עד עכשיוך הייתה משתדלתך ומתאוה שהיה לה בך וכוין שעשתה כל מה שבידך ונכנסה ביום ר"ה, לביהמ"ק להתפלל לפני ה', רוותה רוחה, ונתקרה דעתה, או שימלא ה' בקשתה, או לא, כי גם בלעדי יש עוד עקרות בעולם, לכך אמר 'ופניה לא היו לו עוד' שמצות התפילה כבר קיימה, וכיון שכך הייתה שלימה בנפשה, ולא ראו עליה עוד צער עקרותה, וכל זה עוד היה לפני שנתקבלה התפילה, (חת"ס דרוש לפני התקיעות ר"ה שנת תקפ"א)

• ועוד מרחיב החת"ס יסוד גדול: כתוב כשהתפללה אסתר המלכה: (תהילים כב, א) 'לְמַנְצָה עַל אֲזָלָת הַיָּסוּר מִזְמוֹר לְדָוִד. (ח) בָּרָךְ בְּטָחוֹ אֲבֹתֵינוּ בְּטָחוֹ וַתִּפְלְמוּ. (ו) 'אֲלֵלֶיךָ זָעָקוּ וְנִמְלְטוּ בָּךְ בְּטָחוֹ וְלֹא בּוֹשִׁי. 'צ"ע מה היא מזכירה את האבות שהיו להם ביטחון וגם תפילה; שלכאורה ענין 'בטחון' ו'תפילה' מעורבים יחדיו בפרק? ומדוע היא מזכירה את עניוניה (ז) 'וְאֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חָרָפַת אֲדָם וּבֹזֵי עָם, ולכאורה מה ענין ביטוי הענווה של אסתר המלכה לכאן? הייתה צריכה לאמר שגם היא בוטחת בה? אלא כתוב (ב'חובת הלבבות' שער עבודת אלוקים), הפילוסופים אומרים לאדם: מי שהוא 'בעל בטחון', אינו צריך להתפלל, 'אין מדרך השכל לבעל בטחון שיתפלל כלל! ועונה בעל החובת הלבבות' לעדת הפילוסופים: 'אנחנו עם ה' אלוקי אברהם, כך קיבלנו מאבותינו, וכך הורה לנו ה' בעצמו, כמש"כ (הרמב"ם ספר המצוות מצוה ה),

• ומבאר החת"ס: 'והטעם שהקב"ה רוצה בתפילת המתפללים, שרוצה להתנהג אליו כאב לבניו, המתפתה בתפילת בנו, ויש שהאב אינו מתפתה, 'כי האב יודע יותר מה שטוב לבנו, ממה שהבן יודע, והמה המלעיגים מלעיגים על המתפללים, ויאמרו שאין להם ביטחון, לכן מתפללים, ואתם בודים מליבכם כי ה' רוצה חפץ בתפילתכם, לכאורה כל התפילה היא להסתיר חיסרון בטחון של בני אדם,

• ואיתא (ברכות כ) 'אמר ליה רב פפא לאבאי מאי שני ראשונים דאתרחיש להו ניסא ומאי שניא אנן דלא מתרחיש לן ניסא, ע"כ, כלומר מדוע דורות הראשונים תמיד נענו בתפילה, ודורות אחרונים לא רואים כן? אלא מכיון שהם מסרו נפשם על קדושת ה', וראו וידעו שהתפילה והבטחון, אינם דברים סותרים, שהרי היו מוכנים למסור נפשם וממונם, וכל קנייניהם לה' ועל תורתו, א"כ כשעמדו לתפילה אין חשש שתפילתם היא מחוסר בטחון, שהוכיחו בחוש ביטחונם, ותפילתם אינה מחוסר בטחון, ולכן מיד נענית, משא"כ דורות אחרונים שלא הראו בחייהם מסירות נפש, לכן כל תפילה צריכה בדוקה, אם אינה מחוסר בטחון, וע"י התפילה מתחללת קצת שם שמים, לכן אינו ראוי להתקבל, וע"י מתפללים בתפילה בכל יום 'ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת', ומשליכים כל אשר להם עליך, 'וישים חלקינו עמך ולא נבוש כי כך בטחנו', שאם נהיה בעלי ביטחון אמיתיים, לא נבוש כשילעיגו המלעיגים, שאנו מתפללים

ואומרים שזה מחוסר בטחון, כי זולת זה היא לבושה לנו אתה מתפאר שאתה בעל בטחון הרי אני רואה שאתה מתפלל;

• וזה כוונת 'אסתר המלכה' שאמרה: אבות הק' 'בך בטחו' בלא ספק, ממילא 'בטחו ותפלטו', כלומר 'בטחו ותפלטו' כאשר בטחו בך כן הצלתם, (מצודות), מיד נושעו ולכן אף בשעת צרה 'אלך זעקו ונמלטו' התפללו ומיד נושעו, שתפילתם לא הייתה מחסרון בטחון, ו'בך בטחו ולא בוש', וממשיכה אסתר ברוב ענוותנותה, אמנם 'אנכי תולעת ולא איש', אין בנו איש צדיק כראשונים שמסרו נפשם, (חז"ס דרוש ז' אדר עמ' קכב)

• הקב"ה עונה לעמו ישראל כיון שרצה 'בעת שוועם אליו', כלומר שרוצה בתפילתם, ואם מקבל הגשם לפני התפילה, אין זה שבחא דציבורא, ואיתא (תענית כה): 'שבחו של צבור היכי דמי אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מיטרא: ע"כ, וכיצד יודע אם תפילתם הייתה מחסרון בטחון, אם פניו כפני חנה, ואחר התפילה אינו עוד בצער, (הנ"ל)

• ע"פ הביאור הנ"ל מובן כוונת הגמרא (ב"ב קטז): 'דרש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים', כלומר שמבקש מהצדיק להתפלל, שביטחונו שלם, ובמילא בודאי תתקבל תפילתו, כיון שהוא בעל בטחון, והאדם שאינו שלם בבטחונו אין תפילתו מתקבלת,

בענין הליכה לצדיקים לקבל עצה וקמיעות לשמירה

• לכאורה צ"ע מהי נפקא מינא בין הקמיעות של צדיק, למנחש, הרי זה סותר מש"כ (דברים יח, יג) 'תמים תהיה, (רש"י הק') 'התהלך עימו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עימו ולחלקו'. ע"כ, ? אלא כשהולכים לצדיק, אין מדובר במבין לעניין הנשאל עליו דווקא, אדרבא פעמים אינו מבין כלל רק מבין בהווית אביו ורבו, אבל כבר מפורש בספרי עה"כ (דברים יז, ח) 'כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין ובין נגע לנגע דברי ריבת בפעריה וקמית ועלית אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו', ומבאר הספרי "ממך", זו עצה, כלומר: אדם שצריך עצה בחיי היום יום, שילך להימלך בסנהדרין, מבקשים עצה בדברים הללו, מאותו שמבקשים ממנו משפט, בין דם לדם, בין דין לדין,

• וא"ת שהכוונה רק לסנהדרין הגדולה, בלשכת הגזית, כבר הביאו הרא"ש והטור (סימן כט) 'כל צדיק וחכם בדורו, יש לו דין כביה"ד הגדול בירושלים', וזה בענייני תורה, ובין בענייני התנהגות יום יום,

• החזו"א ז"ע, באגרותיו, יצא נגד האנשים המינים (המזרחיים), שאמרו: שאת החכם שואלים רק הוראה באיסור והיתר, "ובשוק החיים" אין לו דעות, וזל"ש: 'השיטה לעשות את התורה לחלקים שונים, הוראה באיסור והיתר' חלק אחד, הוראה ב'שוק החיים' חלק שני, כלומר להיות נכנעים להוראת חכמי הדור בחלק הראשון, ולהשאיר לחופש בחירתם בחלק השני, היא השיטה הישנה של המינים, בירידת היהדות באשכנז (המשכילים), אשר הדיחו את בני", ומזה באו לכך עד שנתערבו בגויים, ולא נשארו לפליטה, ההפלאה בין הוראת איסור והיתר, להוראת החיים בשוק, הפלאה זו 'הוא גילוי פנים בתורה' ומבזה ת"ח, ונמנו מאלו שאין להם חלק לעוה"ב, ונפסלים לעדות, שהיו אומרים (תהילים קטו, טז) 'השמים שמים לה', 'הוראה בתורה' שאלו לחכמים אנשי ה', אבל 'הארץ נתן לבני אדם': בענייני ארץ' השאירו לעצמם, (אגרות חזו"א)

• והנה הח"ח באסיפת גדו"י בשנת תר"צ, כשרצו להכניס לימודי חול בישיבות, קם ואמר: שזה עניין שצריך למסור עליו את הנפש, מבחינת 'הרג ואל יעבור', עבר הלחש בין המתאספים, ושאלו בבידע זקן זה ע"כ, סימן על ליבו, ואמר: שהלב היהודי גילה לו זאת, הח"ח היה נראה כאדם פשוט והיה גדול עצום,

• אף החזו"א בגזירת 'גיוס בנות' פסק, שהיא גזירה שיש למסור עליו הנפש, והורה לפרסם הפסק בשמו, ואמר לאחותו אשת חבר של מרן הסטייפלער ז"ע, שאם יבואו לגייס את בנותיה עליה למסור נפשה ע"כ, (חזו"א)

• ר' ישראל גרוסמאן זצ"ל, מקארלין שאל את החזו"א ז"ע, מה יענה ל'בן גוריון שר"י אם ישאל אתכם מהו המקור בתורה ש'גיוס בנות' ו'שרות לאומי', הם בבחינת 'הרג ואל יעבור'? התרגש החזו"א ואמר בזה הלשון: 'איך וועל אים ענטפערן אז דא אין די יידישע הארץ שטייט אז שרות לאומי איז טרף, ואכן בן גוריון לא היה לו מה לענות להחזו"א,

• החזו"א כותב: 'מאוד קשה עלי, אבל מה אעשה כי העמל בתורה הנקנית בייסורים שלא ניתן למסרם ולתארם, מקנים לבעליהם דברים מיוחדים, העמל מקנה תבונה, לפסוק בדברים שבחיי היום יום, ואף בדברים קטנים, מגויס בנות עד לדברים פשוטים ממש, (אגרות החזו"א חלק ג' סימן ס"ד)

ענייני קמיעות

• בעל הישמח משה ז"ע הי דר בעיר 'באוהלי הונגריה, היה ידוע ככותב קמיעות וכותב: 'ליבי היה מהסס בדבר כמה פעמים, עד ששמע קול מן השמים בהקיץ, אל תירא כי איתך אני, (תפילה למשה)

• בזידיטשוב נתנו קמיעות, היה יהודי שהיו לו עכברים בביתו והרה"ק ר' אייזיק'ל מזידיטשוב ז"ע כתב לו קמיע, ואכן נעלמו העכברים, אחר תקופה נפטר ר' אייזיק, והקמיע נעלם, וחזרו העכברים, בא היהודי למרה"י מבעלזא ז"ע וביקש קמיע כמו שנתן לו ר' אייזיק, שאל המהר"י את היהודי: וכי ניסת לקנות חתול שילחם בעכברים? ענה שמדובר בעכברים גדולים שחזקים מן החתולים, אמר לו המהר"י לנסוע ללעמברג, שם מוכרים חתולים גדולים, ובכוחם להלחם אף בעכברים גדולים, נסע וקנה חתול גדול, ואכן נעלמו העכברים, חזר להמהר"י צוק"ל להודות לו, והגיב לו מהר"י: על דבר שחתול יכול לעזור רצית שאכתוב 'שמות'!;

• היו הרבה מתנגדים לשיטת הישמח משה וניסו להוציא התנגדות מהחת"ס נגד שיטתו, החת"ס מלמדינו שאף אם לאדם יש דעה על אדם, צריך בכל מקום לקיים מש"כ (תהלים קמז, יד) 'השם גבולך שלום, ולרדוףך שלום, אם מדובר ביהודי יר"ש, ק"ו כשמדובר בבעל הישמח משה, שהיה ת"ח מופלג ויעבירותיו כביכול, מתבטאות בתפילתו בנוסח ספרד, שאז ודאי השלום הוא לפני הכל, אבל היו כאלה שהחזירו לישמח משה' שהחת"ס מתנגד אליו, ורצה 'החת"ס' למחוק אלו הדברים, וכתב תשובה ליישמח משה' וחיכה שמונה חדשים ולא נענה כל תשובה, מבעל הישמח משה' וחשש שהוא שומר לו טינה אבל אח"כ קיבל תשובה שח"ו לא היה בליבו על החת"ס, רק שהיה עסוק בעניינים אחרים וכו', בתשובה זו עונה החת"ס מה בין כישוף לקמיעות, (חת"ס קצ"ז)

• איתא (חולין ז): 'והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה', ע"כ, הקשה הגאון מהר"ל מפראג בספרו באר הגולה, העוסקים בהשבעות ע"י ספר היצירה מה דינם? הרי העולם ברא ע"י ספר היצירה? הרי הם יודעים לצרף אותם אותיות ולהפך מעניין לעניין? א"כ כיון שפועלים באותו כלי אומנות שפועל הקב"ה, אין כאן הכחשה, שכבר מתחילה כך נוסד הטבע, (קמיע: זה שינוי באותיות התורה אף בבריאית העולם יצר הקב"ה את העולם באותיות התורה), אבל מכשפים באים מכוחות הטומאה, ממילא מכחישים פמליא של מעלה,

• ועדיין צ"ע, מי אומר שאנו ראויים לשנות הטבע מרצון ה', וממשיך העניין שם בתשובה קצ"ז: 'צדיק כתמר יפרח' (הכוונה לבעל הישמח משה טיטלבוים) אב"ד ק"ק, 'אוהלך יעקב' (מאוהילעל) וכך מאריך בשבחים עליו, וכותב שאינו מזלזל ח"ו באלו הלומדים קבלה, 'ועוד רגע אדבר כי שמות הקודש אני ראיתי בעיני מאיש מופת מורי כהן צדק' (ר' נתן אדלר כ"ץ ז"ע) ומביא שמות שאחיתופל כתב, ואחר מביא עוד שמות שהשתמשו בהם תנאים, וכותב על מה דאיתא (ב"ב יד) 'כתב רבי אמי ד' מאה ספרי תורה אמר להו דילמא (דברים לג, ד) תורה צוה לנו משה כתב, וצ"ע על דברי הגמרא, שאם משה כתב שניים עשר ביום, ארבע מאות בכל ימיו אינו פלא גדול,

• אלא מבאר החת"ס, משה כתב ס"ת בשמות, ואף רב אמי כתב בשמות, וזה הכוונה שכתב 'ארבע מאות ס"ת' בשם היוצא מפסוק: 'תורה צוהנו לנו משה', וכתב ה'שם', וממשיך: 'אולם קשה לי על מורי כהן צדק, מנא לן לרבותינו להתיר זה, שהרי בתורה אוסרים מכשף, שמכחיש פמליא של מעלה, מה לי בין מכחיש פמליא של מעלה, ע"י שדים, או שאר השבעות, מכריח כוח של מעלה נגד הטבע, וכשאני לעצמי היה נראה לי פמליא של מעלה היא המלאך שמכה ואומר גדל,

• שאחר שיצא שפע מתחת ידם של השרים, אם מתערבים בזה מלמטה זה כישוף, אבל הצדיק עולה יותר למעלה, כשהשפע עדיין אינו ירד ומוגדר, שכשיצא מהקב"ה אינו מוגדר לאיזה כלי יכנס, ולשנות כוח עליון גבוה מעל גבוה טרם בא השפע לאותם השרים, אדרבא על זה יזמרו 'למנצח מזמור', זמרו למלך שמנצחים אותו ושמה',

• אף בני קיבלו 'מן' ארבעים שנה במדבר, מזה שלקח הקב"ה השפע של פירות א"י, והעביר אותם ל'מן', עוד לפני שהגיע השפע לשרים, אבל כוחות הטומאה אינם יכולים לעלות כ"כ גבוה, ונלחמים בשרים, וזה נגד רצון ה', אבל צדיק יכול לעלות, ולהמתיק הדינים בשרשם, ומסיים המכתב ומברך: 'ה"ר שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה ויעלנו ממצולה עמוקה עלה נעלה במסילה אשר בית ה' עולה, י"ב אלול תקע"ח, יום ראשון לשבת, (חת"ס)